 Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Chanzlia federala ChF

La Confederaziun en furma concisa

2024

Er sco app

CH info

«Ins tgira quai ch'ins stima. E stimar pon ins mo quai ch'ins enconuscha.»

Chancelier federal Viktor Rossi

Charas lecturas e chars lecturs

Forsa avais Vus vesi la cumedia svizra «Bon Schuur Ticino»? En moda umoristica exprima il film ils elements essenzials da nossa democrazia directa, dentant er l'impurtanza da nossas culturas linguisticas per il sistem politic da la Svizra. El mussa, quai che nus savain gia: nossa democrazia directa viva e n'è mai cumpletta. Sut l'aspect da las midadas socialas e dal progress sa sviluppa ella permanentain vinavant e viva da quai, che l'existent po vegnir mess en dumonda. Ella sezza porscha las pussaivladads per quai. Sche la majoriad dal pievel e dals chantuns pretenda ina midada, vegnan fatgas adattaziuns.

Impurtant èsi, che nus ans chapin en noss pajais sur ils cunfins linguistics ora. Sa chapir na vul betg mo dir da translatar las frusas dal visavi en l'atgna lingua, mabain da vesair ils conumans e lur cultura liada a la lingua sco er da represententar quella en nossas instituziuns politicas.

Per che nus possian er en l'avegnir declerar cun superbia nossa democrazia directa e nossas instituziuns politicas en Svizra ed a l'exteriur, stuain nus avair quità da questas prestaziuns fundamentalas. Ins tgira quai ch'ins stima. E stimar pon ins mo quai ch'ins enconuscha.

La «Confederaziun en furma concisa» duai gidar ad emperder d'enconuscher (anc) meglier nossa Svizra, nossa democrazia directa e noss sistem politic. La broschura cumpara en tudestg, en franzos, en talian, en rumantsch ed en englais – forsa profitais Vus da l'ocasiun e na la legiais betg en Vossa lingua materna...

Bun divertiment!

Chancelier federal Viktor Rossi

Fatgs
La Svizra

6

Fundament
Democrazia directa

16

Istorgia da la Svizra _____ 10

Federalissem _____ 12

Curvegna e commembranza _ 14

Separaziun da las pussanzas ___ 20

Votaziun _____ 22

Elecciun _____ 24

Partidas en il Cussegl federal
ed en il parlament _____ 26

Questa publicaziun illustrescha la situaziun a la fin da la redacziun (26-01-2024). Cifras ed infurmaziuns actualas èn mintgamai publicadas sin las paginas d'internet menziunadas.

Purchidas supplementaras tar la brochura
«La Confederaziun en furma concisa»

Legislativa Il parlament

28

Incumbensas dal parlament	32
Organisaziun dal parlament	34
Particularitads dal parlament	40
La via ad ina nova lescha	42
Il Servetschs dal parlament	44
Tilo	45

Executiva La regenza

46

Il Cussegl federal	50
Incumbensas dal Cussegl federal	52
L'administraziun federala	54
Chanzlia federala ChF	56
Departament federal d'affars externs DFAE	58
Departament federal da l'intern DFI	60
Departament federal da giustia e polizia DFGP	62
Departament federal da defensiun, protecziun da la populaziun e sport DDPS	64
Departament federal da finanzas DFF	66
Departament federal d'economia, furmaziun e retschertga DEFR	68
Departament federal per ambient, traffic, energia e comunicaziun DATEC	70

Giudicativa Il tribunals

72

Il Tribunal federal	76
Il Tribunal penal federal	78
Il Tribunal administrativ federal	79
Il Tribunal federal da patentas	80
Sentenzias dals tribunals federals	81

La Svizra

En Svizra vivan circa 86 000 giuvenils da 18 onns:
Bundant trais quarts dad els èn Svizras e
Svizzers, stgars in quart ha ina naziunalitad
estra.

Tgi che vegn 18 onns ed ha la naziunalitad svizra,
survegn il dretg d'eleger e da votar e dastga da
qua davent sa participar a las elecziuns e vota-
ziuns federalas.

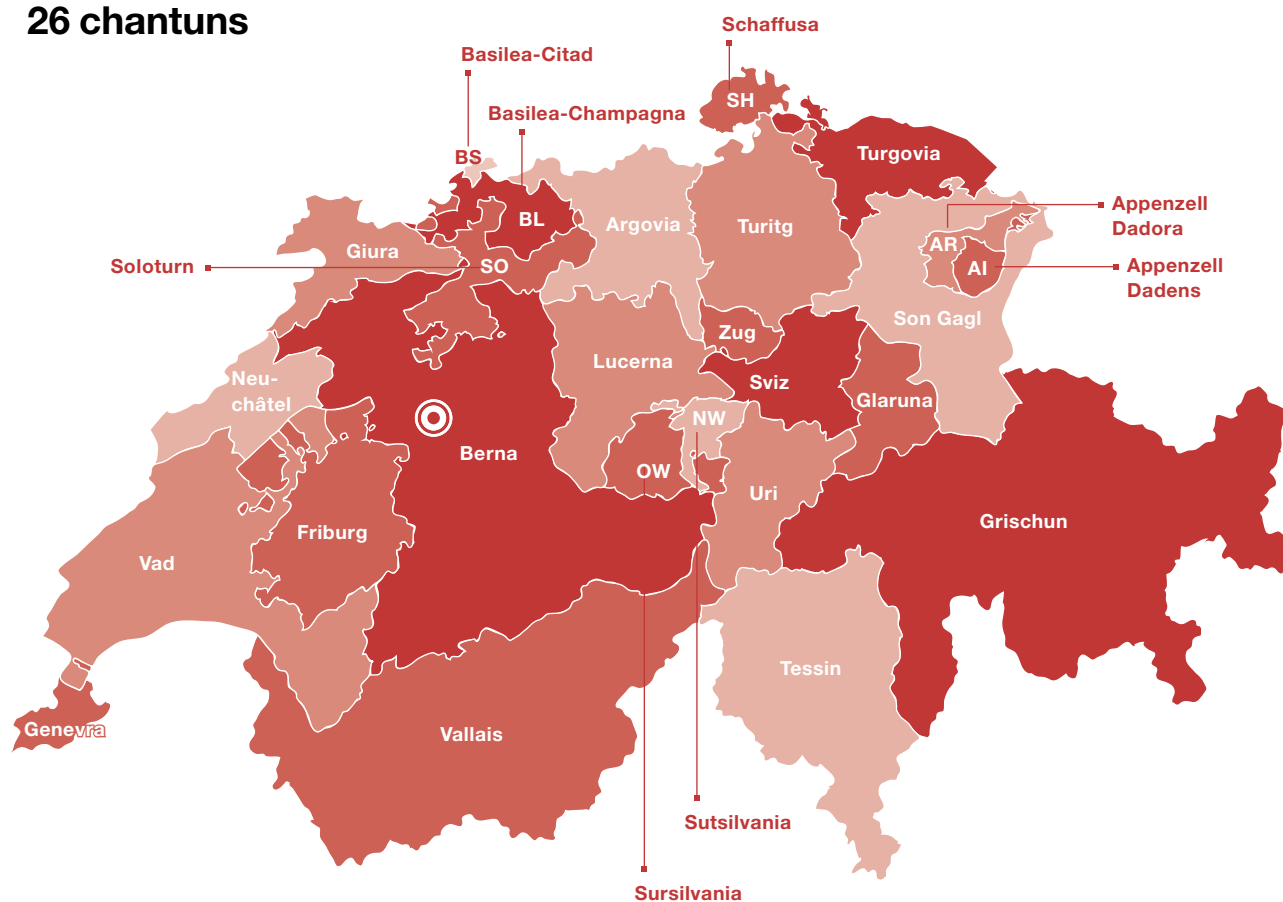

La Svizra

La Svizra è in pitschen pajais cun ina populaziun dad 8,9 milliuns persunas. Ella consista da 4 regiuns linguisticas da differenta grondezza. La Svizra è in stadi federal cun 26 chantuns ch'èn per gronda part independents e che sa cumponan da numerusas vischnancas. La plurilinguitad ed il federalissem han lur ragischs en il passà e characteriseschan la Svizra. Sia neutralitad è reconuschida da tut ils stadis dal mund.

26 chantuns

Statistica federala

8,9 milliuns persunas

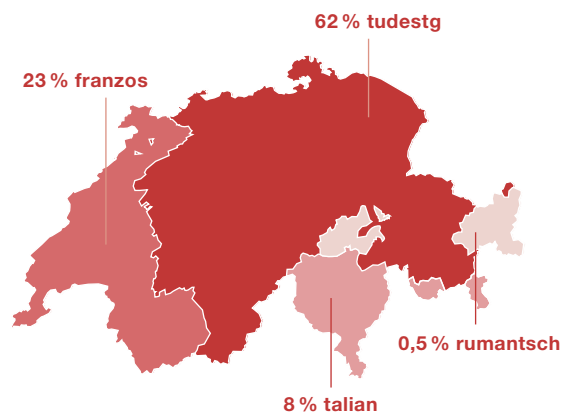
En Svizra vivan 8,9 milliuns persunas, 27 % da quellas senza passaport svizzer (popolaziun permanenta, 3. quartal 2023). Passa la mesadad da las persunas estras è u naschida en Svizra u viva qua dapi almain 10 onns. La gronda part da la popolaziun estra deriva d'in pajais da la UE. La pli gronda part èn persunas da l'Italia, da la Germania e dal Portugal.

■ 6,5 milliuns cun nazionalità svizra
■ 2,4 milliuns senza nazionalità svizra

4 linguas naziunalas

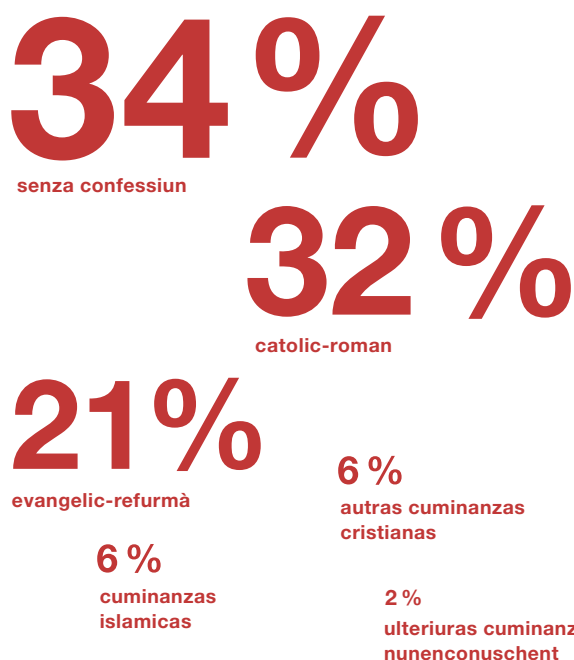
La Svizra è in pajais pluriling. Las quatter linguas naziunalas èn il tudestg, il franzos, il talian ed il rumantsch. 62 % da la popolaziun discurren principalmain tudestg (svizzer), 23 % franzos, 8 % talian e 0,5 % rumantsch. 23 % da la popolaziun han (anc) in'otra lingua principala. Bliers inditgeschan duas linguas sco linguas principalas: els èn bilings.

Svizra

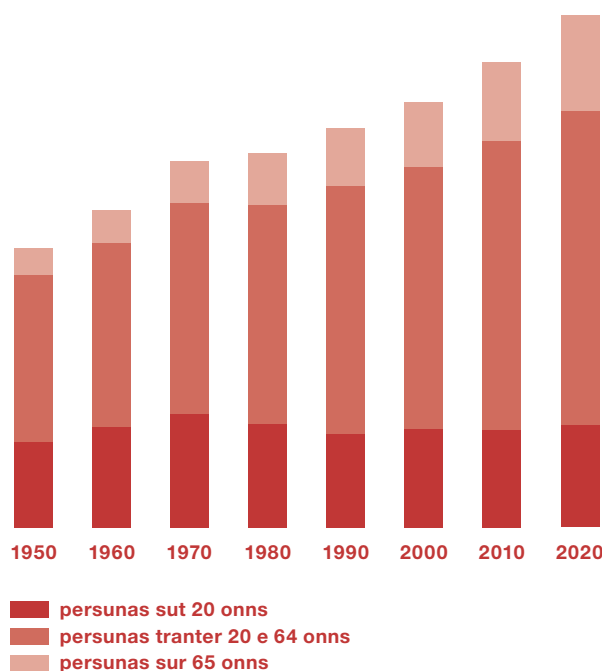
Pajais cristian

La Svizra è in pajais per gronda part cristian. 59 % da la popolaziun èn u catolics u reformads ubain appartegnan ad in'otra cuminanza cristiana. La libertad da religiuin permetta er ad autras cuminanzas religiusas da pratitgar lur religiuin. Dapi plirs onns crescha la part da las persunas che n'appartegnan a nagina confessiun, e quai oravant tut en las citads.

Autas aspectativa da vita

La popolaziun en Svizra vegn pli e pli veglia ed ha adina main uffants che pli baud. L'aspectativa da vita en media è ina da las pli autas dal mund: ella importa 82 onns per ils umens ed 85 onns per las dunnas. En media survegnan las dunnas 1,4 uffants. La part da la popolaziun da 64 onns e dapli è creschida, quella da sut 20 onns e quella da 20 fin 64 onns è sa reducida.

Istorgia da la Svizra

La Svizra è sa sviluppada en il decurs dals tschientaners or d'ina rait da differentas alianzas ad ina federaziun da stadis e lura al stadi federal odiern. **Il cunfins svizzers e la neutralitad è vegnids fixads e reconuschids l'onn 1815 sin plaun internaziunal. Il sistem politic ha ses origin en la Constituziun federala da l'onn 1848. Dapi lura ha la Confederaziun survegnì dapli cumpetenzas, il pievel dapli dretgs, e la diversitad politica è creschida.**

Video
Istorgia da la Svizra
(en tudestg)

1847–1848
Guerra da la Lia separatista: Liberals cunter conservativs

La dumonda davart la concepziun da la Confederaziun chaschuna ina guerra civila tranter ils chantuns liberals ed ils chantuns conservativs catolics. La Guerra da la Lia separatista finescha cun ina victoria da las forzas liberalas.

1848
Constituziun federala: Stadi federal democratic

La Constituziun federala conceida a la gronda part dals burgais – als umens – differents dretgs e diversas libertads, tranter auter il dretg da votar e d'eleger. Sin plaun federal vegn introduci il sistem da duas chombras cun in Cussegl naziunal ed in Cussegl dals chantuns. Questas duas chombras elegian il Cussegl federal. Intgins secturs vegnan centralisads. La Svizra sa sviluppa ad in spazi giuridic ed economic unitar.

1874, 1891
Extensiun da la democrazia: Iniziativa, referendum

Tras la revisiun da la Constituziun federala survegn la Confederaziun dapli incumbensas ed ils dretgs democratics vegnan extendids sin plaun federal. L'onn 1874 vegn introduci il referendum, l'onn 1891 l'iniziativa dal pievel (→ p. 22).

1914–1918
Emprima Guerra mundiala, chauma generala: Ideas socialisticas

La povradad e la dischocupaziun durant l'Emprima Guerra mundiala sco er las ideas socialisticas da la Revoluziun russa provocheschan l'onn 1918 la chauma generala naziunala.

1291 Veglia Confederaziun: Partenadis d'allianza

Allianzas alternantas tranter las citads e las regiuns ruralas han l'intent da segirar l'urden politic a l'intern e l'indipendenza vers anora. L'onn 1291 fan Uri, Sviz e Sutsilvania l'emprima alianza documentada. En il decurs dals tschientaners crescha la Confederaziun tras ulteriuras alianzas e tras la conquista da territoris.

1798–1802 Helvetica: Stadi unitar sut pussanza estra

Suenter l'invasiun da las truppas franzosas vegn la Confederaziun transformada en la Republica helvetica: en in stadi unitar sut la controlla da Paris.

1803–1814 Mediaziun: Pussanza estra main severa

Suenter guerras civilas tranter ils federalists ed ils aderents da la Republica helvetica dat Napoleun a la Svizra ina constituiziun da mediaziun. Quella dat als chantuns puspè ina tscherta independenza e fixescha la gronda part dals cunfins chantunals.

1815 Contract federal: Neutralitad e federaziun da stadis

Suenter la fin da Napoleun reconuschan las grondas pussanzas europeicas la neutralitad da la Svizra, ed i vegnan fixads ils cunfins nazionals che valan anc oz. Tras il Contract federal da l'onn 1815 vegnan reunidas las differentas alianzas federalas ad in'unica federaziun da stadis.

1919, 1929 Proporz: Vinavant en direcziun da la democrazia da concordanza

L'onn 1919 vegn il Cussegl nazional elegi per l'emprima giada tenor la procedura da proporz, ed en il Cussegl federal sesan ussa er dus commembers conservativs catolics (oz Alianza dal Center). A partir da l'onn 1929 fa er in commember da la Partida da purs, mastergnants e burgais (oz PPS) part dal Cussegl federal.

1939–1945 Segunda Guerra mundiala: Integraziun da la sanestra

En il context da la Segunda Guerra mundiala s'avischinan las forzas politicas da la sanestra fin a la dretga ina a l'autra: l'onn 1943 elegia il parlament in socialdemocrat en la regenza. L'onn 1951 in segund. Dapi l'onn 1959 sa cumpona il Cussegl federal da quatter partidas (→ «Furmla magica», p. 51).

1971 Egualitad dals dretgs: Dretg da votar da las dunnas

Il favrer 1971 acceptan ils votants il dretg federal da votar e d'eleger da las donnas cun 66 % da las vuschs. La pli part dals chantuns e da las vischnancas introducescha il dretg da votar da las donnas er sin plaun chantunal e communal.

2000 Terza Constituiziun federala: Mantegniment ed avertadad

La revisiun totala da la Constituiziun federala regla la repartiziun da las incumbensas tranter la Confederaziun ed ils chantuns. Il pievel svizzer approvescha ils contracts bilaterals tranter la Svizra e l'Uniuin europeica (UE). Dus onns pli tard (2002) accepta el la participaziun a la ONU (→ p. 14/15).

Federalissem

La Svizra è in stadi federalistic: la pussanza statale è repartida sin la Confederaziun, sin ils chantuns e sin las vischnancas. **Ils chantuns e las vischnancas han grondas libertads d'agir per ademplir lur incumbensas. Tras il federalissem èsi pussaivel che la Svizra po exister sco unitad – malgrà quatter culturas linguisticas e malgrà atgnadads regionalas particularas.**

1

Dapi l'onn 1848 è la Svizra in stadi federal che vegn er numnà «Confederaziun».

Confederaziun

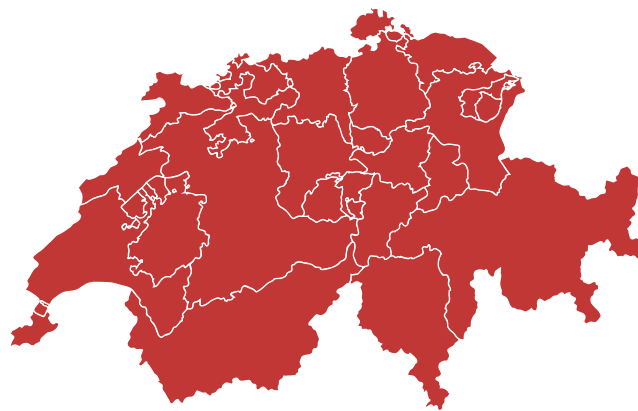
La Constituziun federala fixescha las incumbensas da la Confederaziun. Quai èn tranter auter las relaziuns cun l'exteriur, la defensiun naziunala, la rait da vias naziunales e l'energia nucleara. Il Cussegl naziunal ed il Cussegl dals chantuns furman il parlament federal, la regenza naziunala sa cumpona da set cusseglieras federalas e cussegliers federali, il Tribunal federal è responsabel per la giurisdicziun naziunala. Per sia finanziaziun incassesch la Confederaziun tranter auter la taglia federala directa.

85 pertschient da las abitan-
tas e dals abitants vivan en
territoris urbans.

11 pertschient da las Svizras
e dals Svizzers vivan a
l'exteriur: 800 000 «Svizras
e Svizzers a l'exteriur».

26

La Confederaziun consista da 26 chantuns.

Chantuns

Mintga chantun ha in agen parlament, in'atgna regenza, atgnas dretgiras ed in'atgna constituziun. La constituziun chantunala na dastga betg cuntradir a la Constituziun federala. Ils chantuns realiseschan las prescripziuns da la Confederaziun, concepeschan dentant lur activitad tenor ils agens basegns. Ina gronda libertad d'agir han els p.ex. en ils fatgs da scola, d'ospital, da cultura e da polizia. Mintga chantun incassesch taglia chantunala per sia finanziaziun.

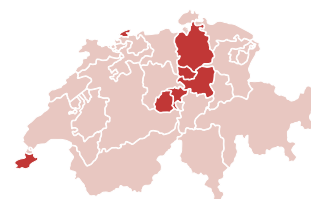
4 chantuns èn uffizialmain
pluriling: Berna, Friburg ed il
Vallais han duas linguas uffizia-
las, il Grischun schizunt trais.

En ils chantuns Appenzell
Dadens e Glaruna ha anc lieu
il cumin u la mastralia.

In instrument impurtant per la coesiun da la Svizra è la gulivaziun da finanzas naziunala. Ella correspunda a la voluntad da solidaritad: ils chantuns economicamain fermes e la Confederaziun gidan ils chantuns finanzialmain pli debels.

Mintga chantun ha in'otra situaziun da partenza per adempair sias incumbensas: i dat chantuns gronds, pitschens, urbans, rurals e muntagnards. La gulivaziun da finanzas naziunala duai reducir las differenzas economicas tranter ils chantuns.

La Confederaziun e 7 chantuns pagan en la gulivaziun da finanzas: ZG, SZ, NW, GE, BS, ZH, OW. Ils 19 chantuns restants survegnan pajaments da gulivaziun.

- Chantuns che pagan (7)
- Chantuns che survegnan (19)

5,9 milliardas francs vegnan pajads l'onn 2024 en la gulivaziun da finanzas: 4 milliardas da la Confederaziun ed 1,9 milliardas dals chantuns.

1,9
4,0
5,9

Exempels Vallais e Zug

Il Vallais, in chantun cun paucas resursas, survegn 884 milliuns francs da la gulivaziun da finanzas, pia 2506 francs per abitanta ed abitant. Zug, in chantun cun bleras resursas, paga 383 milliuns francs en la gulivaziun da finanzas, 2970 francs per abitanta ed abitant.

Gulivaziun da finanzas
(en tudestg)

Video «Federalissem»
(en tudestg)

2131

Ils 26 chantuns èn dividids en 2131 vischnancas.

Vischnancas

Mintga chantun regla sez co che las incumbensas tranter el e las vischnancas vegnan repartidas. Las incumbensas da las vischnancas èn p.ex. la planisaziun locala, il manaschi da scola, ils fatgs da provediment ed ils pumpiers. Vischnancas pli grondas e citads han parlaments e votaziuns dal pievel. En vischnancas pli pitschnas decida il pievel en radunanzas communalas davart projects politics. Mintga vischnanca incassescha taglias communalas.

Il dumber da vischnancas sa reducescha onn per onn, perquai che las vischnancas s'uneschan (fusiuns).

La vischnanca cun il dumber da la populaziun il pli grond è la citad da Turitg. Qua vivan var 423 000 persunas. Il dumber d'abitants il pli pitschen ha Kammersrohr en il chantun Soloturn (33 persunas).

Cunvegns e commembranzas

Europa

Cunvegns cun l'Uniun europeica UE

La Svizra n'è betg commembra da la UE, ha dentant strengas relaziuns cun ella. La basa respectiva furman passa 100 cunvegns, tranter quellas las cunvegns bilaterals I e II:

Las Bilaterals I èn vegnidas acceptadas l'onn 2000 da las votantas e dals votants svizzers cun 67 %. Las 7 cunvegns bilaterals reglan cunzunt dumondas economicas. La finamira principala è in access bilateral pli facil als margads (rauba, servetschs, forzas da lavur). Ils stadis commembers da la UE e spezialmain ils stadis vischins èn ils partenaris commerzials ils pli impurtants da la Svizra. Per la UE è la Svizra la partenaria commerziala la quart impurtanta.

Las Bilaterals II reglan ulteriuras dumondas economicas, dentant er la collavuraziun en ils secturs da l'asil, da la segirezza, da l'ambient e da la cultura. Ellas cumpiglian 9 cunvegns, tranter auter la Cunvegna da Schengen-Dublin che las votantas ed ils votants svizzers han acceptà l'onn 2005 cun 55 %. Schengen pussibilescha tranter auter la mobilitad transcunfinala ed ina collavuraziun en ils secturs da la giustia e da la polizia. Dublin pussibilescha tranter auter ina coordinaziun da las proceduras d'asil.

27 stadis commembers
Sedia a Brüssel
Dapi l'onn 1951 (CECA)

Genevra sco tribuna internaziunala

Passa 40 organisaziuns internaziunals e pliras tschient organisaziuns nungovernamentalas (ONG) han lur sedia a Genevra. Nundumbraivlas conferenzas e nundumbraivels inscunTERS internaziunals han lieu là. Var 366 000 delegadas e delegads da tut il mund vegnan mintg'onn a Genevra.

Commembranzas

AECL

L'Associaziun europeica da commerzi liber AECL promo-va il commerzi liber tranter ses pajais commembers, vul dir la Svizra, il Liechtenstein, l'Islanda e la Norvegia. Ensemen cun ils pajais da la UE furman ils pajais da la AECL – senza la Svizra – il Spazi economic europeic (SEE). Ina participaziun al SEE era vegnida refusada da las votantas e dals votants svizzers l'onn 1992.

4 stadis commembers
Sedia a Genevra
Fundada l'onn 1960, tranter auter da la Svizra

Cussegl da l'Europa

Il Cussegl da l'Europa sa concentrescha sin la promoziun dals dretgs umans, da la democrazia e dal stadi da dretg. Ina da las prestaziuns centralas dal Cussegl da l'Europa è la Convenziun per la protecziun dals dretgs umans e da las libertads fundamentalas (CEDU). A mintga burgaisa e burgais dat quella il dretg da far recurs tar il Tribunal europeic dals dretgs umans, sche dretgs èn vegnids violads che la CEDU garantescha – premess ch'ins ha recurri avant tar tut las instanzas giudizialas en Svizra.

46 stadis commembers
Sedia a Strassburg
Fundà l'onn 1949, la Svizra è commembra dapi l'onn 1963

Neutralitad

La Svizra è in stadi neutral: ella na dastga betg sa participar a conflicts armads tranter stadis ed er betg s'associar ad alianzas militaras. La neutralitad da la Svizra è reconuschida sin l'entir mund. Ella vegn perquai adina puspè engaschada sco intermediaura u sco pussanza protectiva.

Neutralitad (en tudestg)

La Svizra è in stadi neutral ed ha colliaziuns internaziunalas: cun l'Uniun europeica UE è ella colliada tras cunvegns bilaterals. Ultra da quai è ella commembra da las Naziuns Unidas ONU e d'altres organisaziuns internaziunalas. A Genevra s'inscuntran expertas e politichers da la Svizra e da l'exteriur per la collavuraziun internaziunala.

Mund

Commembranzas

Naziuns Unidas ONU

A l'ONU appartegnan 194 stadis dal mund. Ella s'engascha per la pasch e per la segirezza internaziunala sco er per la collavuraziun mundiala, sch'i sa tracta da schiar problems internaziunals e da respectar ils dretgs umans. La Svizra è commembra da la ONU dapi l'onn 2002: en ina votaziun ha il pievel acceptà la participaziun cun 55 %. Ils onns 2023/24 è la Svizra commembra dal Cussegl da segirezza da la ONU.

194 stadis commembers

Sedia principala a New York, sedias europeicas a Genevra e Vienna
Fundadas l'onn 1945, la Svizra è commembra dapi l'onn 2002

OSCE

L'Organisaziun per la segirezza e la collavuraziun en l'Europa OSCE è – cun ses stadis participants en l'America dal Nord, en l'Europa ed en l'Asia – l'organisaziun da segirezza regiunala la pli gronda dal mund. Sco forum per il dialog politic s'occupa la OSCE cun in vast spectrum da dumondas da la segirezza regiunala cuminaivla. I vegnan tractads temas politics e militars, dumondas da l'economia e da l'ambient sco er ils dretgs umans.

57 stadis participants

Sedia a Vienna

Fundada l'onn 1975, tranter auter da la Svizra

UNESCO

L'Organisaziun da las Naziuns Unidas per l'educaziun, la scienza e la cultura UNESCO, ch'è er activa en il sector da la communicaziun, è in forum per la collavuraziun internaziunala e per il svilup da standards globals. Ella ha la finamira da promover la solidaritad tranter ils umans ed uschia da contribuir a la pasch, a la segirezza ed al svilup persistent.

194 stadis commembers

Sedia a Paris

Fundada l'onn 1945, la Svizra è commembra dapi l'onn 1949

WTO

L'Organisaziun mundiala da commerzi WTO regla e promova las relaziuns commercialas mundialas. La finamira da las cunvegns WTO è ch'il commerzi funcziunia, saja transparent e liber da discriminaziuns. Ils commembers da la WTO s'obligheschan d'observar tschertas reglas fundamentalas en connex cun lur relaziuns commercialas.

164 stadis commembers

Sedia a Genevra

Fundada l'onn 1995, tranter auter da la Svizra

OECD

L'Organisaziun da cooperaziun e svilup economic OECD serva al barat da savida en fitg differents secturs. Sia finamira è la promoziun dal bainstar, da la qualitat da viver e da l'egualitad da las schanzas. La OECD elavura standards internaziunals e publitgescha regularmain statisticas e studis, tranter auter ils studis da PISA.

38 stadis commembers

Sedia a Paris

Fundada l'onn 1961, tranter auter da la Svizra

Partenadi

Partenadi cun la NATO per la pasch

La Svizra n'è betg commembra da la NATO, collavura dentant cun ella en il rom dal partenadi per la pasch e dal Cussegl da partenadi euro-atlantic. La NATO è in'allianza da defensiun politica e militar da 30 stadis da l'Europa e da l'America dal Nord. Ensemen cun ils pajais partenaris s'engascha ella per la segirezza e per la pasch.

31 stadis commembers

Sedia a Brüssel

Fundada l'onn 1949

Democrazia directa

Sion, ils 22 d'october 2023, elecziuns dal Cussegl dals chantuns en il Vallais: Pli che 50 gidantras e gidanthers zavran e controllan ils cedels electorals entrads. Suenter la dumbraziun èsi cler, tge

candidatas e candidats che han survegni las pli bleras vuschs. Perquai che nagin n'ha cuntanschì la maiorità absoluta, dovri il november in segund scrutini.

Democrazia directa

En strusch in auter stadi ha il pievel uschè blers dretgs da cundecisiun sco en Svizra. **Trais fin quatter giadas per onn han lieu votaziuns dal pievel. Mintga quatter onns vegnan realisadas elecziuns dal parlament. La separaziun da las pussanzas procura che la pussanza na sa concentreschia betg tar ina persuna u ina partida: ella è in princip fundamental da la democrazia.**

Participaziun a las votaziuns ed elecziuns

A las votaziuns federalas sa participeschan mintgamai circa 48 % da las personas cun dretg da votar. Tut tenor il tema dal project da votaziun è la participaziun a la votaziun pli auta u pli bassa. Sumegliantamain sa preschenta la situaziun tar las elecziuns: stgars mintga segunda Svizra e mintga segund Svizzer sa participescha a las elecziuns federalas.

Consegna dals cedels electorals

Las personas cun dretg d'eleger e da votar han pliras pussaivladads da votar e d'eleger:

- **Per corrispondenza:** trametter ils cedels da votar u ils cedels electorals en ina cuverta uffiziala per posta u metter quella en la chascha da brevs da la vischnanca da domicil.
- **A l'urna:** metter ils cedels da votar u ils cedels electorals en in local electoral da la vischnanca da domicil en l'urna.

Sistem politic

Quiz «iniziativa dal pievel»
(en tudestg)

E-voting

La Confederaziun pussibilitescha als chantuns da porscher ad ina part da lur votantas e votants la votaziun electronica sur l'internet. Ella fa grondas pretensiuns a la realisaziun da questas emprovas. La scienza accumpogna la Confederaziun ed ils chantuns.

Cumins e mastralias

En ils chantuns Glaruna ed Appenzell Dadens sa radunan ina giada per onn intgins milis votantas e votants sut tschiel avert al cumin u a la mastralia. Els decidan davart elecziuns e davart fatschentas da lur chantun. Il cumin u la mastralia è ina furma originara da la democrazia svizra.

Separaziun da las pussanzas

La pussanza è repartida sin las trais pussanzas statalas: legislativa (parlament), executiva (Cussegl federal) e giudicativa (tribunals).

Dretg da votar e d'eleger

Las Svizras ed ils Svizzers che han almain 18 onns dastgan eleger e votar. Ultra da quai dastgan els candidar per in uffizi politic. Circa 5,5 milliuns persunas han il dretg da votar e d'eleger.

Votaziuns dal pievel

Las Svizras ed ils Svizzers èn campiuns da votar: davart mintga midada costituzionala vegni votà. Cun iniziativa e referendum pon las persunas cun dretg da votar pretendere ch'i vegnia votà davart in tema politic.

Diversidad da las partidas

La cuntrada da partidas da la Svizra consista da bieras partidas, da las qualas nagina n'ha la maiortad sin plaun federal – ni en il parlament ni en il Cussegl federal.

Separaziun da las pussanzas

La separaziun da las pussanzas impedescha la concentraziun da la pussanza tar singulas personas u instituziuns. Ella è in princip fundamental da la democrazia. La pussanza è repartida sin las trais pussanzas statalas: legislativa, executiva e giudicativa. Ina persona dastga appartegnair il medem mument mo ad ina da las trais pussanzas statalas.

Il suveran
Il pievel svizzer

Il pievel svizzer elegia il parlament (legislativa):
las 200 commembras e commembers dal Cussegl naziunal e las 46 commembras e commembers dal Cussegl dals chantuns.

Video
Separaziun da
las pussanzas
(en tudestg)

Executiva La regenza

Exequir leschas

Il Cussegl federal è la regenza da la Svizra: el prepara leschas e procura che las decisiuns dal parlament vegnian exequidas. El consista da set commembras e commembers cun ils medems dretgs; ellas ed els decidan cuminaivlamain. Mintga cussegliera federala e cusseglier federal maina in departament. Ensem cun la Chanzlia federala furman ils set departaments l'administraziun federala. (→ p. 48 ss.)

Il parlament elegia la regenza (executiva): las set commembras e commembers dal Cussegl federal e la chanceliera federala u il chancelier federal.

Legislativa Il parlament

Cussegl naziunal

Cussegl dals chantuns

Concluder leschas

Il parlament decida davart leschas ed ha la surveglianza suprema dal Cussegl federal e da l'administraziun federala sco er dals tribunals da la Confederaziun e da la Procura publica federala. El cumpiglia duas chombras: il Cussegl naziunal represchenta la populaziun, il Cussegl dals chantuns ils 26 chantuns. Las duas chombras han ils medems dretgs. Ensem furman ellas l'Assamblea federala plenara. (→ p. 30 ss.)

Il parlament elegia ils tribunals (giudicativa): la presidenta dal Tribunal federal sco er las derschadras ed ils derschaders dals quatter tribunals sin plaun federal.

Il parlament elegia plinavant la procuratura publica federala u il procuratur public federal: ella u el maina la Procura publica federala. Quella persequitescha delicts en connex cun material explosiv e cun spionadi, sco er delicts uffizials commess d'employads federals.

www.bundesanwaltshaft.ch

Giudicativa Ils tribunals

Far dretgira

En tut datti quatter tribunals da la Confederaziun. Il tribunal suprem è il Tribunal federal: el examinescha las sentenzias dals auters tribunals e giuditgescha per il solit sco ultima istanza, pia definitivamain. Il Tribunal penal federal, il Tribunal administrativ federal ed il Tribunal federal da patentas èn ils tribunals d'emprima istanza da la Confederaziun. Cunter la gronda part da lur decisiuns poi vegnir fatg recurs tar il Tribunal federal. (→ p. 74 ss.)

Votaziuns

Fin quatter giadas per onn decidan las votantas ed ils votants davart dumondas politicas. **Votà vegni davart iniziativas dal pievel e davart tscherts conclus dal parlament. Per regla sa tracti da midadas da la Constituziun federala u da leschas.**

Midar la Constituziun federala

En Svizra vegni votà davart mintga midada da la constituziun (**referendum obligatoric**): n'emporta betg, sche la midada è vegnida concludida dal parlament u sch'ella è vegnida pretendida d'ina iniziativa dal pievel.

Il nov artigel constituziunal entra en vigur mo, sche la maiortad da las votantas e dals votants (maiortad dal pievel) e dals chantuns (maiortad dals chantuns) l'accepta (**maiortad dubla**). Er davart la participaziun da la Svizra ad in'organisaziun per la segirezza collectiva u a cuminanze supranaziunalas (p.ex. ONU, UE) ha lieu «obligatoricamain» ina votaziun dal pievel. La Svizra sa participescha mo, sch'i dat ina maiortad dubla.

Franar ina lescha

Cunter leschas u cunter tscherts contracts internaziunals ch'il parlament ha concludì, pon las votantas ed ils votants far in referendum (**referendum facultativ**).

Sch'in referendum reussescha, vegni votà davart la lescha resp. davart il contract respectiv. La lescha u il contract internaziunal è approvà, sche la maiortad da las votantas e dals votants l'accepta (**maiortad simpla**).

Termins da votaziun 2024

L'onn 2024 èn las suandantas dumengias reservadas per votaziuns:

3 da mars
9 da zercladur
22 da settember
24 da november

Instrumentes da la democrazia directa

Iniziativa dal pievel

Las votantas ed ils votants pon suttascriber u lantschar sezs ina iniziativa dal pievel e pretender uschia ina midada da la constituziun. 100 000 suttascripziuns valaivlas dovri per ch'ina iniziativa dal pievel reusseschia. Questas suttascripziuns ston vegnir rimnadas entaifer 18 mais.

Iniziativas dal pievel existan sin plaun federal dapi l'onn 1891. Davart 228 èsi vegni votà dapi lura, 25 èn vegnidas acceptadas.

Il 31.12.2023 eran 22 iniziativas en il stadi da la rimnada da suttascripziuns, 9 eran pendentas tar il Cussegl federal u tar il parlament e 6 eran prontas per la votaziun.

Referendum facultativ

Las personas cun dretg da votar pon pretender cun in referendum ch'i vegnia votà davart tschertas decisivins dal parlament (p.ex. davart ina nova lescha). Per ch'in referendum reusseschia, èn necessarias 50 000 suttascripziuns valaivlas. Quellas ston vegnir rimnadas entaifer 100 dis. Ina votaziun ha er lieu, sche 8 chantuns pretendan quella (uschenumnà referendum dals chantuns).

L'onn 1874 è vegni introducì il referendum facultativ. 211 èn reussids dapi quella giada, 87 projects èn vegnids franads uschia dal pievel.

Il 31.12.2023 curriva il termin da referendum per 16 leschas federalas e conclus federalas. Cunter 4 projects vegnivan rimnadas suttascripziuns.

Videos tar ils projects da votaziun

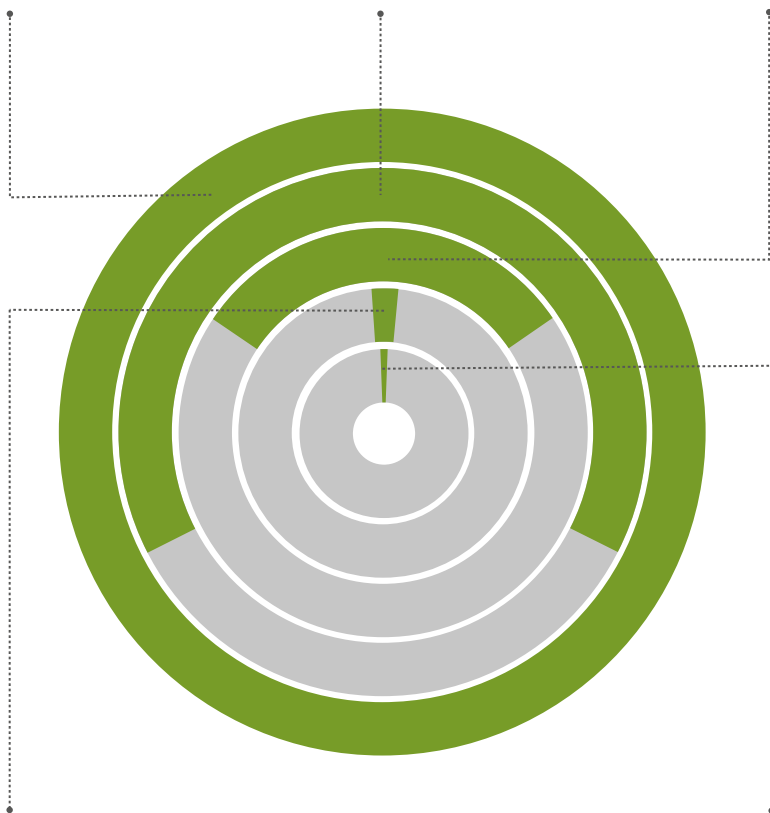

App «VoteInfo»: Infurmaziuns davart votaziuns ed elecziuns federalas e chantunalas

8 900 000
abitan en Svizra

5 500 000
han il dretg da votar (han almain
18 onns ed il passaport svizzer)

2 600 000
sa participeschan
a votaziuns

100 000
effectueschan cun ina iniziativa ina
votaziun dal pievel davart ina midada
da la constituziun

50 000
effectueschan cun in
referendum ina votaziun dal
pievel davart ina nova lescha

Effect d'iniziativas e da referendums

Er sche la gronda part da las iniziativas na vegn betg acceptada e mo la pli pitschna part da las leschas vegn franada tras in referendum, han quests instruments tuttina in grond effect:

- els sveglian discussiuns publicas davart in tschert tema;
- els influenzeschan la legislaziun – ils interess da las gruppas che pon far in referendum vegnan resguardads per elavurar novas leschas (→ p. 42/43);
- mintgant fan il Cussegl federal ed il parlament ina cuntraproposta tar ina iniziativa che integrescha ils gjavischs da l'iniziativa.

Votaziuns 2022/2023

18 da zercladur 2023
Imposiziun minimala
OECD/G20:
Gea 78,5 %

Lescha davart il clima:
Gea 59,1 %

Lescha COVID-19:
Gea 64,9 %

25 da settember 2022
Iniziativa dal pievel «Na a l'allevament intensiv en Svizra»
Na 62,9 %

Finanziaziun supplementara da la AVS
Gea 55,1 %

Refurma da l'assicuranza per vegls e survivents (AVS 21)
Gea 50,6 %

Midada da la Lescha federala davart la taglia anticipada
Na 52 %

15 da matg 2022
Midada da la Lescha da films
Gea 58,4 %

Midada da la Lescha da transplantaziun
Gea 60,2 %

Surpigliada da l'Ordinaziun da la UE davart la Guardia europeica da cunfin e da costa
Gea 71,5 %

13 da favrer 2022
Iniziativa dal pievel «Gea al scumond da far experiments cun animals e cun umans»
Na 79,1 %

Iniziativa dal pievel «Gea a la protecciun dals uffants e dals giuvenils cunter la reclama da tubac»
Gea 56,7 %

Midada da la Lescha federala davart las taxas da bul
Na 62,6 %

Lescha federala davart in pachet da mesiras a favur da las medias
Na 54,6 %

Eleccziuns

Mintga quatter onns han lieu las eleccziuns dal Parlament federal. Las persunas cun dretg d'eleger pon eleger quellas 246 parlamentarias e parlamentaris che represchentan il meglier lur ideas ed opiniuns. A disposiziun stattan mintgamai numerusas candidatas e numerus candidats da partidas fitg differentas.

Eleccziuns dal Cussegl naziunal

Las eleccziuns dal Cussegl naziunal èn eleccziuns federalas. Las reglas da la Lescha federala davart ils dretgs politics valan en tut ils chantuns.

Dretg d'eleger activ e passiv

Il dretg d'eleger han las Svizras ed ils Svizzers che han almain 18 onns: d'ina vart pon ellas ed els eleger las membras ed ils commembers dal Cussegl naziunal (dretg d'eleger activ), da l'otra vart er candidar sezzas e sezs per il Cussegl naziunal (dretg d'eleger passiv).

Eleccziuns da proporz

En la gronda part dals chantuns èn las eleccziuns dal Cussegl naziunal eleccziuns da proporz: ils sezs vegnan repartids sin las partidas (glistas) en proporziun da las vuschs obtengidas.

Termins

Las ultimas eleccziuns federalas han gi lieu ils 22 d'october 2023. Las proximas eleccziuns dal Cussegl naziunal ed (en la gronda part dals chantuns) dal Cussegl dals chantuns èn fixadas per ils

24 d'october 2027.

Eleccziuns dal Cussegl dals chantuns

Per las eleccziuns dal Cussegl dals chantuns vala il dretg chantunal: mintga chantun decida sez davart il dretg d'eleger, davart il termin da las eleccziuns, davart la procedura electorala sco er davart las reglas per emplenir ils cedels electorals. Ils suandants puncts èn en tut ils 26 chantuns ils medems: las eleccziuns dal Cussegl dals chantuns han lieu mintga quatter onns, ed ins sto avair almain 18 onns sco er esser burgaisa svizra u burgais svizzer per pudair candidar per il Cussegl dals chantuns.

Eleccziuns da maiorz

En bunamain tut ils chantuns èn las eleccziuns dal Cussegl dals chantuns eleccziuns da maiorz: elegida è quella persuna che survegn las pli bleras vuschs.

- **Maiorità assoluta:** elegida è quella persuna che obtegna almain ina vusch dapli che la mesadad da las vuschs.
- **Maiorità relativa:** elegida è quella persuna che obtegna las pli bleras vuschs en cumparegliaziun cun las autras candidatas ed ils auters candidats.

Exempels per differenzas chantunalas

En il chantun Glaruna pon gia las Svizras ed ils Svizzers da 16 e 17 onns eleger il Cussegl dals chantuns. Persunas da 65 onns e dapli na dastgan betg esser commembras dal Cussegl dals chantuns. En il chantun Appenzell Dadens elegian las persunas cun dretg d'eleger lur commembra u commember dal Cussegl dals chantuns a chascun d'ina radunanza sut tschiel avert («Landsgemeinde»). En ils chantuns Giura e Neuchâtel vegn applitgada la procedura da proporz, en ils auters chantuns la procedura da maiorz.

Glossari
electoral

Dretg da votar
e dretg d'eleger
en Svizra
(cun video)

Infurmaziuns
uffizialas davart
las eleccziuns
2023

Infograficas da
l'Uffizi federal
da statistica
(en tudestg)

Las partidas da sanestra fin dretga

Per las elecziuns dal Parlament federal stattan mintgamai a disposiziun pliras partidas fitg differentas. Ellas sa distinguan ina da l'otra tras lur differentas ideas ed opiniuns davart il stadi, davart la societad e davart l'economia.

Partidas sanestras (PS, La Verda) sustegnan in ferm stadi social, partidas da la vart dretga dal center (PLD, PPS) èn oravant tut per ina politica economica liberala e per la responsabladad da mintga singula persuna. Ultra da la dumonda da sanestra e da dretga datti dumondas concernent l'ambient, concernent l'avertura da la Svizra envers l'Europa ed envers las organizaziuns internaziunales e concernent las valurs liberalas (p.ex. partenadi da la medema schlattaina). Las partidas dal center (Allianza dal Center) collavuran – tut tenor la tematica – cun partidas da la sanestra u da la dretga.

Las elecziuns èn decisivas

Er en Svizra decida il parlament u la regenza davart la gronda part da las dumondas materialas. Tranter las elecziuns 2019 e 2023 han las votantas ed ils votants pudì votar davart 36 projects. Durant la medema perioda ha il parlament deliberà 515 decrets, tranter auter 187 leschas federalas e 83 conclus federalas. Ultra da quai ha el elegì la regenza, las commembras ed ils commembers dals tribunals federalas sco er il procuratur public federal.

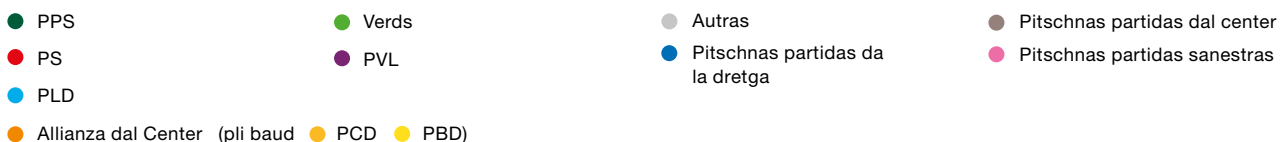
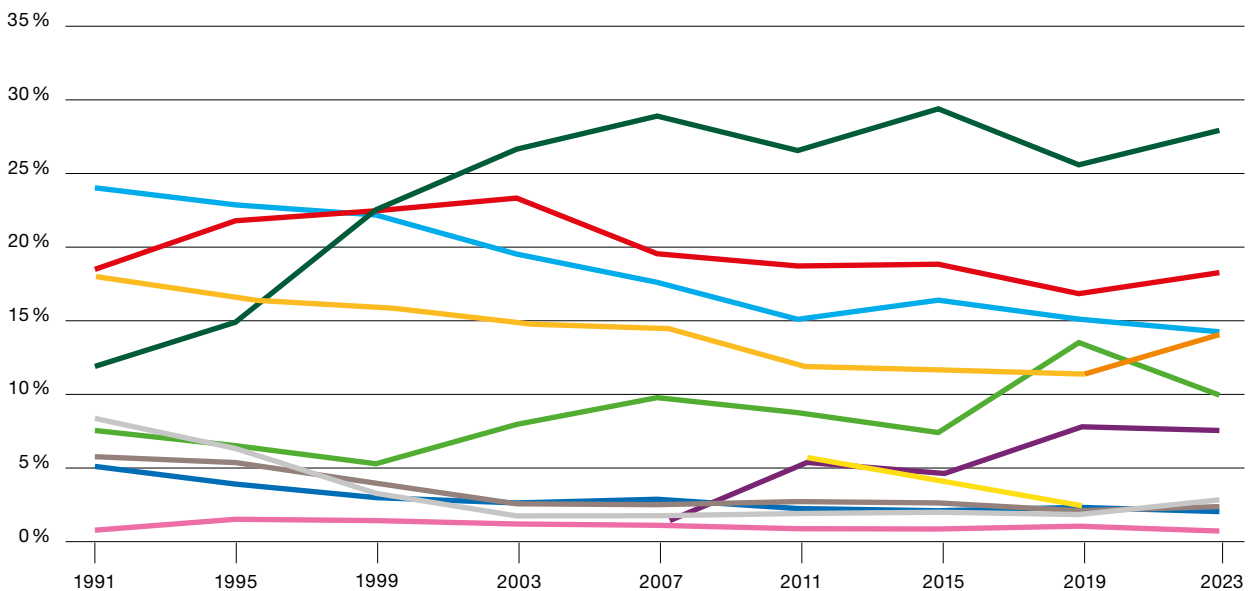
Tge signifitga «sanestra»?

- in ferm stadi social che gulivescha las differenzas socialas
- interess da las lavurantas e dals lavurants en il center
- controllas dals pretschs, servetsch public
- dapli politica da pasch, damain armada

Tge signifitga «dretga»?

- libertad ed atgna responsabladad, il stadi intervegno mo sche necessari
- interess da las patrunas e dals patruns en il center
- interprendidras ed interprendiders libers, impuls economic
- ferma defensiun naziunala

Fermezza da las partidas (quotas d'electuras ed electurs tar las elecziuns dal Cussegl naziunal 2023)

Partidas en il Cussegl federal ed en il parlament

La cuntrada da partidas da la Svizra consista da bleras partidas, da las qualas nagina n'ha la maioritad sin plaun federal: i n'ha pia nagina «partida da maioritad» ed er nagina «partida d'opposiziun». **En la legislatura 2023–2027 sa cumpona il Cussegl naziunal da 10 partidas. 7 da quellas èn er represchentadas en il Cussegl dals chantuns, 4 en il Cussegl federal.**

Las partidas gidan a furmar l'opiniun politica, mettan a disposiziun candidatas e candidats per uffizis publics, lantschan iniziativas u fan referendums. Per las votaziuns fan ellas recumandaziuns da votaziun.

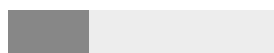

PPS – Partida populara svizra

Presidi da partida
vacant
(elecziun la primavaira 2024)

Quota da votant(a)s* **27,9%**

Cussegl federal	2
Cussegl naziunal	62
Cussegl dals chantuns	6

www.svp.ch

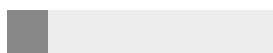

PS – Partida socialdemocratica

Co-presidi
Mattea Meyer
Cédric Wermuth

Quota da votant(a)s* **18,3%**

Cussegl federal	2
Cussegl naziunal	41
Cussegl dals chantuns	9

www.sp-ps.ch

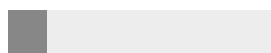
PLD
Ils Liberals

PLD – PLD.Ils Liberals

President da partida
Thierry Burkart

Quota da votant(a)s* **14,3%**

Cussegl federal	2
Cussegl naziunal	28
Cussegl dals chantuns	11

www.fdp.ch

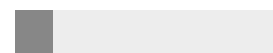
Allianza dal Center
Ils Liberals

Allianza dal Center

President da partida
Gerhard Pfister

Quota da votant(a)s* **14,1%**

Cussegl federal	1
Cussegl naziunal	29
Cussegl dals chantuns	15

www.die-mitte.ch

* Quota da votantas e votants a las elecziuns dal Cussegl naziunal 2023 («fermezza da partida» – p. 25)

VERDA svizra

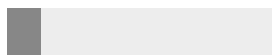

Presidi da partida

vacant

(elecziun la primavera 2024)

Quota da votant(a)s* **9,8%**

Cussegl federal **0**

Cussegl naziunal **23**

Cussegl dals chantuns **3**

www.gruene.ch

Verd liberals.

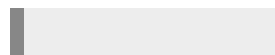
PVL – Partida verd-liberala da la Svizra

President da partida

Jürg Grossen

Quota da votant(a)s* **7,6%**

Cussegl federal **0**

Cussegl naziunal **10**

Cussegl dals chantuns **1**

www.gruenliberale.ch

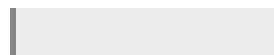
PEV – Partida evangelica svizra

Presidenta da partida

Lilian Studer

Quota da votant(a)s* **2%**

Cussegl federal **0**

Cussegl naziunal **2**

Cussegl dals chantuns **0**

www.evppev.ch

EDU+UDF
Eidgenössisch-Demokratische Union
Union Démocratique Fédérale
Unione Democratica Federale

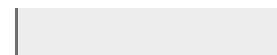
UDF – Union democratica federala

President da partida

Daniel Frischknecht

Quota da votant(a)s* **1,2%**

Cussegl federal **0**

Cussegl naziunal **2**

Cussegl dals chantuns **0**

www.edu-schweiz.ch

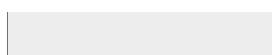
LdT – Lega dei Ticinesi

Coordinatur

Norman Gobbi

Quota da votant(a)s* **0,6%**

Cussegl federal **0**

Cussegl naziunal **1**

Cussegl dals chantuns **0**

www.lega-dei-ticinesi.ch

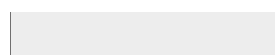
MCG – Mouvement Citoyens Genevois

President da partida

François Baertschi

Quota da votant(a)s* **0,5%**

Cussegl federal **0**

Cussegl naziunal **2**

Cussegl dals chantuns **1**

www.mcge.ch

En il parlament èn las partidas cun medems interess s'unidas a fracziuns (→ p. 36).

Las presidentas ed ils presidents da las partidas politicas na vegnan betg elegids dal suveran svizzer, mabain da las commembras e dals commembers da las partidas respectivas.

Partidas politicas
en Svizra

Legislativa Il parlament

4 da decembar 2023: Las cusseglieras naziunalas reelegidas e nov elegidas ed ils cussegliers naziunals reelegids e nov elegids s'inscuntran per l'emprima giada. Ellas ed els empermettan d'observar la

Constituiziun e las leschas e d'ademplier conscienzusamain las obligaziuns da lur uffizi. Ils ins engiran quai cun auzar la detta d'engirament, ils auters fan l'empermischun solenna. Tgi che refusa l'engirament u l'empermischun solenna, desista da ses uffizi.

Legislativa

Il parlament

Il parlament decretescha leschas e tscherna las commembras ed ils commembers da la regenza e da las dretgiras federalas. El decida davart las finanzas publicas e surveglia l'administraziun federala. Il parlament vegn elegì dal pievel. El consista da duas chombras: dal Cussegl naziunal e dal Cussegl dals chantuns. Il Cussegl naziunal represchenta la populaziun da la Svizra, il Cussegl dals chantuns ils 26 chantuns. Tuttas duas Chombras federalas han ils medems dretgs ed han las medemas incumbensas. Ensemen furman ellas l'Assamblea federala plenara.

www.parlament.ch

Il lieu da la politica svizra

Il parlament svizzer sa raduna a Berna en l'edifizi dal parlament. Quest edifizi è vegnì construi dal 1894 fin il 1902 tenor ils plans da l'architect Hans Wilhelm Auer ed inaugura festivamain da l'Assamblea federala plenara il 1. d'avrigl 1902.

L'architect ha già la finamira da stgaffir in monument architetonic naziunal. 95 pertschient dals materials duvrads derivan da la Svizra, 173 firmas svizras han survegni incaricas e 38 artistas ed artists svizzers han dastgà sa perpetnizar cun lur ovras en l'edifizi dal parlament. Surdond las incaricas ha Auer natiralmain er tegnì quint dals chantuns.

L'entir edifizi duai regurdar che la Svizra è vegnida fundada sin la voluntad politica e che differentas culturas, differents territoris linguistics e differentas regiuns geograficas èn s'unids or d'atgna voluntad a questa naziun per furmar in'unitad politica naziunala.

Video
Ma declera il parlament

Commembras e commembers en il Cussegl naziunal ed en il Cussegl dals chantuns

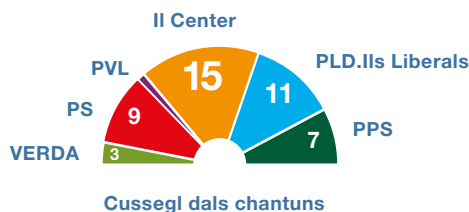
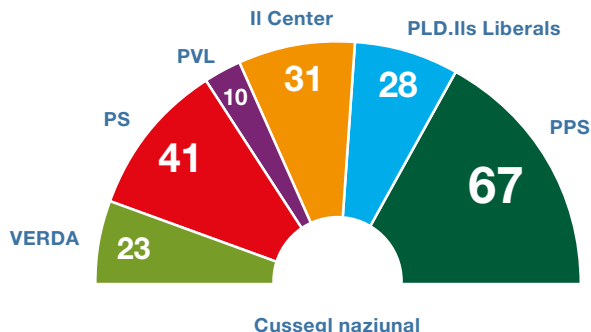

200 cusseglieras e cusseglers dal Cussegl naziunal

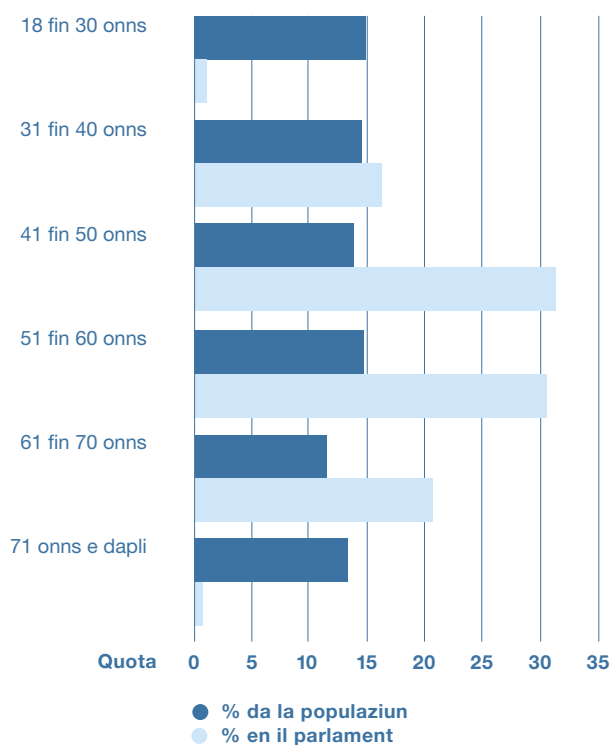
46 cusseglieras e cusseglers dal Cussegl dals chantuns

Fermezza da las fracziuns en il parlament

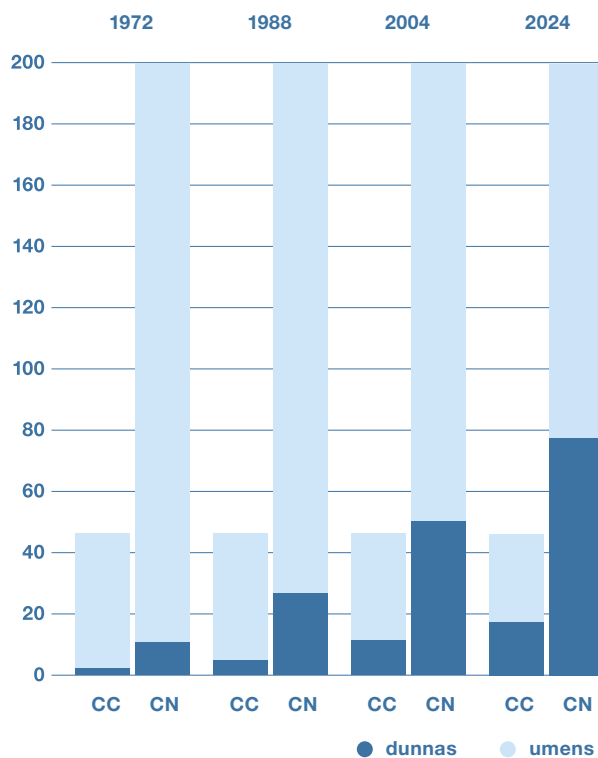

Tut las graficas: stadi 12-01-24

Repartiziun da la populaziun svizra e dal parlament tenor vegliadetgna

Dunnas ed umens en il parlament

Incumbensas dal parlament

Il parlament è cumpetent per la legislaziun, per fixar il preventiv, per eleger las commembras ed ils commembers da las autoritads federalas supremas sco er per la surveglianza suprema dal Cussegl federal, da l'administraziun federala e da las dretgiras federalas.

Legislaziun

Il parlament decretescha disposiziuns legalas en la furma da leschas federalas u d'ordinaziuns. Midadas da la Constituziun federala sto el suttametter a la votaziun dal pievel e dals chantuns.

La Constituziun federala furma l'urden da basa giuridic da la Confederaziun svizra. Tge che stat en la constituziun decidan il pievel ed ils chantuns. Il parlament po elavurar midadas da la Constituziun federala, ma las sto suttametter al pievel ed als chantuns per la votaziun (→ referendum obligatoric, → p. 22). Cun ina iniziativa dal pievel po il pievel pretender ina midada da la constituziun (→ p. 22).

Leschas federalas concretiseschan la constituziun. Ellas vegnan relaschadas dal parlament, suttastatan però al referendum facultativ (→ p. 22): sche 50 000 personas cun dretg da votar u 8 chantuns pretendan ina votaziun, vegn la lescha suttamessa al pievel. La lescha entra mo en vigur, sche la maioritad da las votantas e dals votants l'accepta.

La via a la lescha → p. 42/43

Ordinaziuns cumpletteschan las leschas. La pli gronda part da las ordinaziuns vegn relaschada dal Cussegl federal e dals departaments. Ellas vegnan redigidas senza la collavuraziun dal parlament. En cas d'ordinaziuns impurtantas po la cumissiun parlamentara cumpetenta pretender da survegnir in sboz per la consultaziun. Las ordinaziuns n'èn betg suttamessas al referendum.

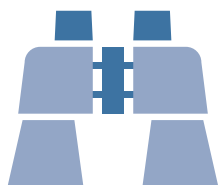
Elecziun da las autoritads federalas

Per las elecziuns sa radunan il Cussegl naziunal ed il Cussegl dals chantuns a l'Assamblea federala plenara. Quella elegia la regenza, occupa ils tribunals da la Confederaziun e nominescha sche necessari in general. En la sessiun d'enviern elegia ella mintgamai per in onn il presidi da la Confederaziun: ina commembra u in commember dal Cussegl federal daventa presidenta u president da la Confederaziun, ina segunda u in segund vicepresidenta u vicepresident. L'Assamblea federala plenara elegia er il schef dal stab dal Cussegl federal, la chanceliera federala u il chancelier federal, il procuratur public federal u la procura publica federala e l'incumbensà federal per la protecziun da datas e per la trasparenza.

Cussegl federal → p. 50/51

Tribunals federals → p. 74–81

Il term tecnic per il parlament svizzer è «Assamblea federala». Uschia stat p.ex. en l'artitgel 148 da la Constituziun federala: «L'Assamblea federala exequescha la pussanza suprema da la Confederaziun, cun la resalva dals dretgs dal pievel e dals chantuns.»

Controla dal preventiv e surveglianza suprema

La suveranità davart las finanzas federalas ha il parlament. El fixescha il preventiv per il proxim onn, prenda enconuschientscha dal plan da finanzas dal Cussegl federal ed approva il quint dal stadi. Davart il preventiv decida il parlament en la sessiun d'enviern. La fatschenta mida svelt d'ina chombra a l'autra. Sch'il Cussegl naziunal ed il Cussegl dals chantuns na san betg sa cunvegnir ad ina posiziun, vala l'import pli bass. La surveglianza suprema vegn fatga da las Cumissiuns da finanzas e da gestiun sco er da lur delegaziuns. Ellas controllan la lavur dal Cussegl federal, da l'administraziun federala e dals Tribunals federals. En quest connex examineschan ellas er l'efficacità da questas instanzas.

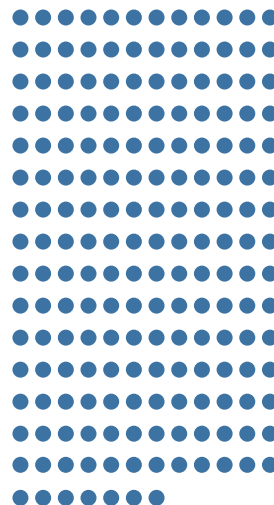
Entradas ed expensas da la Confederaziun → p. 48/49

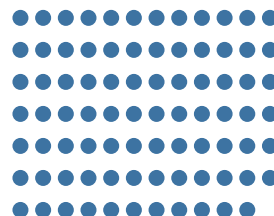
Video
Las incumbensas da l'Assamblea federala (en tudestg)

En la 51. legislatura (2019 – 2023) ha il parlament deliberà 515 decretis:

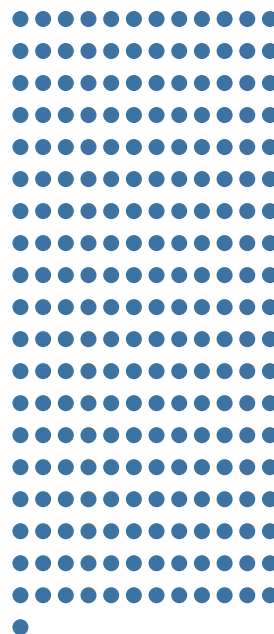
187 leschas federalas

83 conclus federals

229 conclus federals simpels

16 ordinaziuns

Disposiziuns legislativas vegnan decretadas en furma da leschas federalas e d'ordinaziuns. Ils ulteriurs decretis èn «conclus federals». Mo cunter la pli pitschna part da las leschas federalas vegn fatg in referendum. Conclus federals simpels ed ordinaziuns na pon betg vegnir franads cun in referendum.

Organisaziun dal parlament

Il parlament svizzer consista da duas chombras: dal Cussegl naziunal e dal Cussegl dals chantuns. Il Cussegl naziunal represchenta la populaziun da la Svizra. Il Cussegl dals chantuns represchenta ils 26 chantuns. Las duas Chombras federalas han las medemas cumpetenzas: tut las fatschentas vegnan tractadas tant dal Cussegl naziunal sco er dal Cussegl dals chantuns. Lur conclus ston esser concordants per entrar en vigur.

Chombra gronda: Cussegl naziunal

Il Cussegl naziunal represchenta la populaziun da la Svizra. El ha 200 sez. Pli gronda che la populaziun d'in chantun è, e pli blers sez ch'el survegn. Mintga chantun ha il dretg d'almain 1 sez. En media represchenta mintga cussegliera naziunala resp. cusseglier naziunal circa 45 000 abitantas ed abitants. Il Cussegl naziunal vegn er designà sco «chombra gronda» u sco «chombra dal pievel».

President dal Cussegl naziunal 2024

Il Cussegl naziunal vegn presidià mintg'onn d'ina outra commembra u d'in auter commember dal Cussegl naziunal. Il president dal Cussegl naziunal 2024 è Eric Nussbaumer (PS). El planisescha e dirigia las debattas dal Cussegl naziunal, maina il biro da la chombra e represchenta il Cussegl naziunal vers anora.

Elecziuns da proporz

Las elecziuns dal Cussegl naziunal han lieu mintga quater onns, en la gronda part dals chantuns tenor il dretg electoral da proporz. Elecziun da proporz vul dir: ils sez d'in chantun vegnan repartids sin las differentas partidas tenor il dumber da las vuschs obtegnidas. En questa moda èn represchentadas en la chombra dal pievel er forzas politicas pli pitschnas.

Termin da las elecziuns dal Cussegl naziunal

Las proximas elecziuns han lieu ils **24 d'october 2027**.

Video
Ils organs ils pli impurtants da
l'Assamblea federala (en tudestg)

Chombra pitschna: Cussegl dals chantuns

Il Cussegl dals chantuns ha 46 commembras e commembers e represchenta ils chantuns. 20 chantuns han 2 sez, 6 chantuns mintgamai 1 sez. Mo 1 sez han quels 6 chantuns che la Constituziun federala ha designà fin l'onn 1999 sco «mezs chantuns»: Sursilvania e Sutsilvania, Appenzell Dador ed Appenzell Dadens, Basilea-Citad e Basilea-Champagna. En il Cussegl dals chantuns na gioga il dumber da la populaziun d'in chantun nagina rolla. Il chantun Uri cun ina populaziun relativamain pitschna ha 2 sez, precis uschia sco il grond chantun Turitg. Quest sistem stgaffescha in cunterpais a la forza che las vuschs dals chantuns cun in grond dumber da populaziun han en il Cussegl naziunal. Il Cussegl dals chantuns vegn savens er numnà la «chombra pitschna» u «chombra dals chantuns».

Presidenta dal Cussegl dals chantuns 2024

Il Cussegl dals chantuns vegn presidià mintg'onn d'ina outra commembra u d'in auter commember dal Cussegl dals chantuns. La presidenta dal Cussegl dals chantuns 2024 è Eva Herzog (PS). Ella dirigia las debattas dal Cussegl dals chantuns, maina il biro da la chombra e represchenta il Cussegl dals chantuns vers anora.

Elecziuns da maiorz

Las elecziuns dal Cussegl dals chantuns han lieu mintga 4 onns, en la gronda part dals chantuns il medem mument sco las elecziuns dal Cussegl naziunal. Las elecziuns dal Cussegl dals chantuns èn quasi dapertut elecziuns da maiorz: elegida è quella persuna che survegn las pli bleras vuschs. Ils chantuns decidan sez, cura e co ch'els elegian lur represchentanza per il Cussegl dals chantuns.

Termin da las elecziuns dal Cussegl dals chantuns

Las proximas elecziuns han lieu l'**avrigl u l'october 2027**.

Assamblea federala plenara

Per tschertas fatschentas sa radunan il Cussegl naziunal ed il Cussegl dals chantuns a la «Assamblea federala plenara». L'Assamblea federala plenara elegia las commembras ed ils commembers da la regenza e dal Tribunal federal, il chancelier federal e la procuratura publica federala u il procuratur public federal. Ultra da quai sa raduna ella per prender en consegna decleraziuns dal Cussegl federal e per decider davart conflicts da cumpetenzza.

Sessiuns

La primavaira, la stad, l'atun e l'enviern han lieu sessiuns che duran mintgamai 3 emnas: durant quest temp sa radunan il Cussegl naziunal ed il Cussegl dals chantuns per discutir e per deliberar fatschentas. Las duas chombras sa radunan separadamain, ma sut il medem tetg: en l'edifizi dal parlament a Berna. Tranter las sessiuns han lieu sesidas da biro, da fracziun e da cumissiun.

Termins da las sessiuns 2024

Sessiun da primavaira:

26 da favrer – 15 da mars

Sessiun da stad:

27 da matg – 14 da zercladur

Sessiun d'atun:

9–27 da settember

Sessiun d'enviern:

2–20 da december

Sessiun speziala (tut tenor basegn):

15–19 d'avrigl

Elecciun da la presidenta u dal president dal Cussegl naziunal e dal Cussegl dals chantuns: **2 da december**

Elecciun da la presidenta u dal president da la Confederaziun sco er da la vicepresidente u dal vicepresidente dal Cussegl federal: **11 da december**

Las sesidas èn publicas. Las debatttas vegnan transmessas directamain ed en temp real sin la pagina d'internet dal parlament e vegnan publitgadas suenter in'ura sco protocol verbal cun video en il Bulletin uffizial: www.parlament.ch

President dal Cussegl naziunal 2024

Eric Nussbaumer,
Basilea-Champagna
Partida socialdemocratica da la Svizra

Tge è Voss accent durant quest onn sco president dal Cussegl naziunal?

Jau met mes onn presidial sut la devisa «surpassar cunfins - schlargiar l'orizont». Ina buna politica viva dal fatg, ch'ins taidla insatgi che n'è betg da la medema opiniun. Ils agens cunfins na dastgan betg limitar las atgnas perspectivas e las atgnas experientschas. Quai ch'è ester per mai, duai schlargiar mes orizont!

Pertge avais Vus cumenzà a far politica?

Jau sun gia adina stà ina persuna cun interess politic, perquai che la politica concepescha e tematisescha ils elements d'ina convivenza che reussescha. La politica ha perquai er bler da far cun mamez. En la politica parlamentara sun jau arrivà, perquai che la confruntaziun argumentativa plascha a mai.

Presidenta dal Cussegl dals chantuns 2024

Eva Herzog, Basilea-Citad
Partida socialdemocratica da la Svizra

Tge accents avais Vus durant Voss onn presidial?

Jau vuless accentuar la Svizra urbana e ses potenzial d'ina innovaziun sociala, economica, politica e culturala. En nossas citads ed aglomeraziuns vivan passa trais quarts da la populaziun, qua datti quatter da tschintg plazzas da lavur. En il focus hai jau er l'egualitad da las schanzas.

Co vesais Vus la Svizra en 20 onns?

En stretga collavuraziun cun la UE gida la Svizra a concepir l'avegnir da noss continent – quai cun tut nossas fermezzas: la democrazia directa, il federalissem, il stadi social ed ils servetschs umanitar. Grazia a nossas scolos autas excellentas e grazia a l'economia ferma restain nus ils megliers dal mund en quai che pertutga las innovaziuns. La midada a las energias regenerablas indigenas è reussida.

Partidas e fracziuns

10 partidas èn represchentadas en il parlament. Da quellas n'ha nagina la maioritad (→ p. 26).

Politicamain è il parlament dividi en **6 fracziuns**. Ellas consistan da commembras e commembers dal parlament da la medema partida u da partidas cun ils medems interess. Er appartegentas ed appartegnents da partidas chantunalas pitschnas sco er parlamentarias e parlamentariss senza partida fan savens part d'ina fracziun. Ina fracziun ha almain 5 commembras e commembers. Las fracziuns èn impurtantas per la furmaziun da l'opiniun. Ellas predelibereschan impurtantas fatschentas da las chombras ed emprovan da chattar posiziuns unitaras che vegnan lura represchentadas da las parlamentarias e dals parlamentariss en il parlament sco er envers las medias ed envers la publicitad.

En il Cussegl naziunal èsi spezialmain impurtant d'appartegnair ad ina fracziun, perquai ch'ella è la premissa per survegnir ina piazza en ina cumissiun. Pli gronda ch'ina fracziun è, e dapli sezs ch'ella dastga occupar en cumissiuns e pli gronda che sia influenza è en il parlament. En il Cussegl dals chantuns percenter na giogan las fracziuns betg ina rolla uschè impurtanta.

Cultura da debattar

Malgrà ils dretgs exactamain ils medems datti en mintga cas differenzas tranter las Chombras federalas – mo gia pervia da lur grondezza. En il Cussegl naziunal èn las debattas reglamentadas pli fitg e la durada dal temp da discurre è limitada. Per in votum ston ins ir davantvart al pult. En il Cussegl dals chantuns discurren ins a sia piazza da seser, senza restricziun dal temp da discurre. En il decurs da la debatta dastgan tuts prender il pled. Uschia resta dapli piazza per spontanitad.

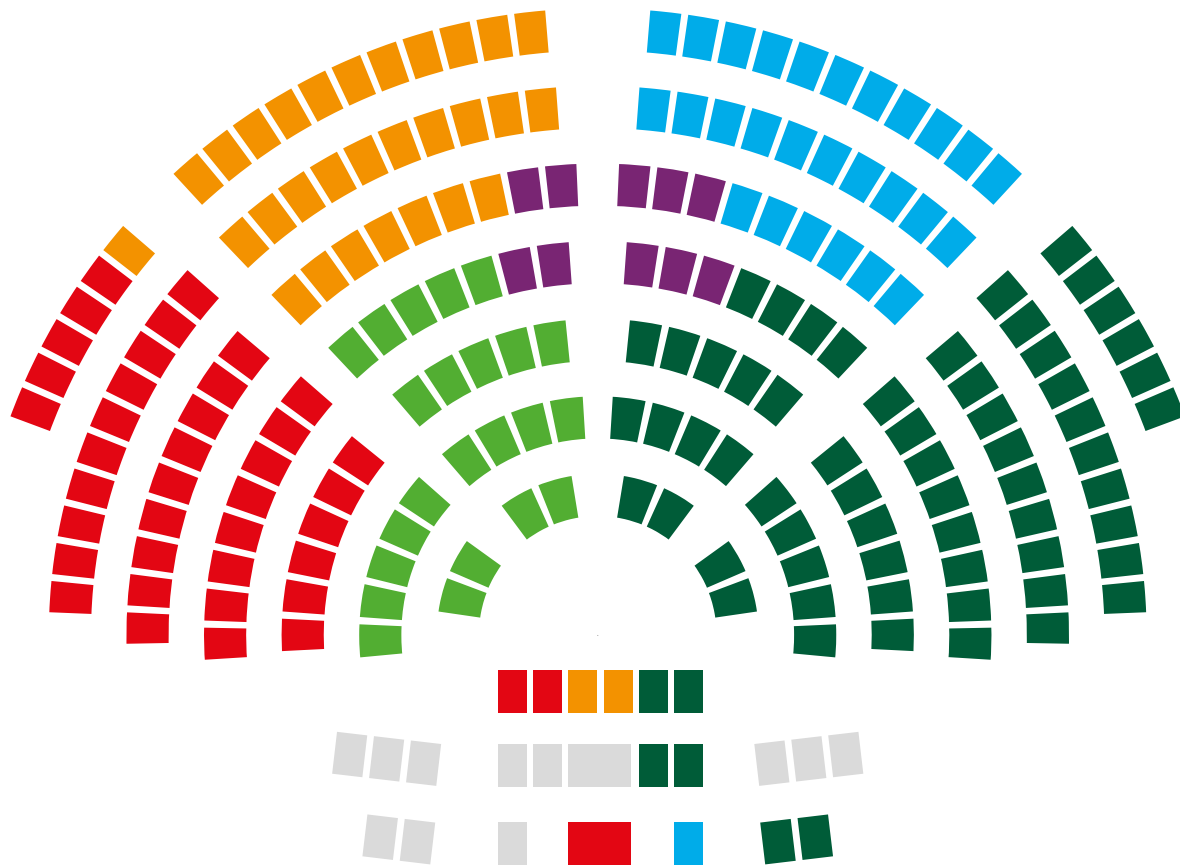

Sala dal Cussegl naziunal

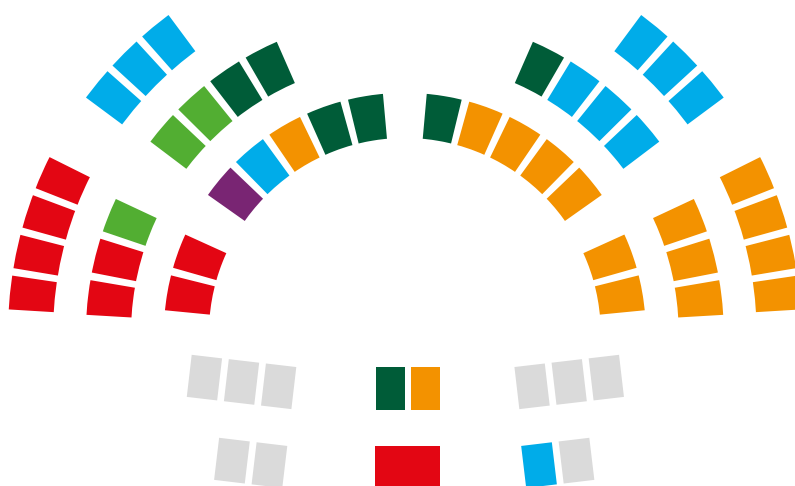

Sala dal Cussegl dals chantuns

Fracziun (stadi 12-01-2024)	President(a)	Cumposiziun/partida	Total	CN	CC
● fracziun da la Partida populara svizra	Thomas Aeschi	68 PPS, 1 Lega, 2 UDF, 3 MCG	74	67	7
● fracziun socialdemocratica	Samuel Bendahan Samira Marti	50 PS	50	41	9
● fracziun dal center (Alleanza dal Center-PEV)	Philipp Matthias Bregy	44 Alleanza dal Center, 2 PEV	46	31	15
● fracziun da la PLD.Ils Liberals	Damien Cottier	39 PLD.Ils Liberals	39	28	11
● fracziun verda	Aline Trede	26 PES	26	23	3
● fracziun verd-liberala	Corina Gredig	11 PVL	11	10	1

Repartiziun dals sezs en il Cussegl dals chantuns

- PPS
- PS
- Allianz dal Center
- PLD.Ils Liberals
- VERDA
- PVL

Plans da seser actuals:
Tgi sesa nua?

6

fracziuns

10

partidas

9

cumissiuns specificas
per chombra

2

cumissiuns da surveglianza
per chombra

Cumissiuns e delegaziuns

L'entir parlament sa cumpona da 246 personas. Cun tantas personas èsi difficil da discutir davart in tema. Pervia da quai vegnan tut las fatschentas predeliberadas en cumissiuns. Lur sesidas èn confidenzialas. Las cumissiuns dal Cussegl naziunal han 25 commembras e commembers, quellas dal Cussegl dals chantuns 13. I dat differents tips da cumissiuns:

Cumissiuns specificas

Tant il Cussegl naziunal sco er il Cussegl dals chantuns han 9 cumissiuns che s'occupan da tscherts secturs tematics. Ellas predelibereschan tut las fatschentas e persequiteschan il svilup social e politic en lur sector.

Secturs tematics:

- dumondas giuridicas
- politica da segirezza
- politica da stadi
- economia e taxas
- segirezza sociala e sanadad
- scienza, educaziun e cultura
- traffic e telecomunicaziun
- ambient, planisaziun dal territori ed energia
- politica exteriora

Cumissiuns da surveglianza

Duas cumissiuns da mintga chombra s'occupan da la surveglianza, l'ina da las finanzas, l'autra da la controlla da las fatschentas d'alturas autoritads federalas (Cumissiun da finanzas resp. Cumissiun da gestiun). L'instrument il pli ferm da la surveglianza parlamentara è la Cumissiun parlamentara d'inquisiziun CPI.

Las delegaziuns

Las delegaziuns sa cumponan da commembras e commembers da tuttas duas chombras. 3 delegaziuns adempleschan funcziuns da surveglianza, 7 represchantan il parlament svizzer en radunanzas parlamentaras internaziunalas. Tschintg ulteriuras delegaziuns tgiran las relaziuns cun ils parlaments dals pajais vischins.

Video «Stanza da cumissiuns 287 –
Qua vegn fatg politica.
In film or dal parlament svizzer»

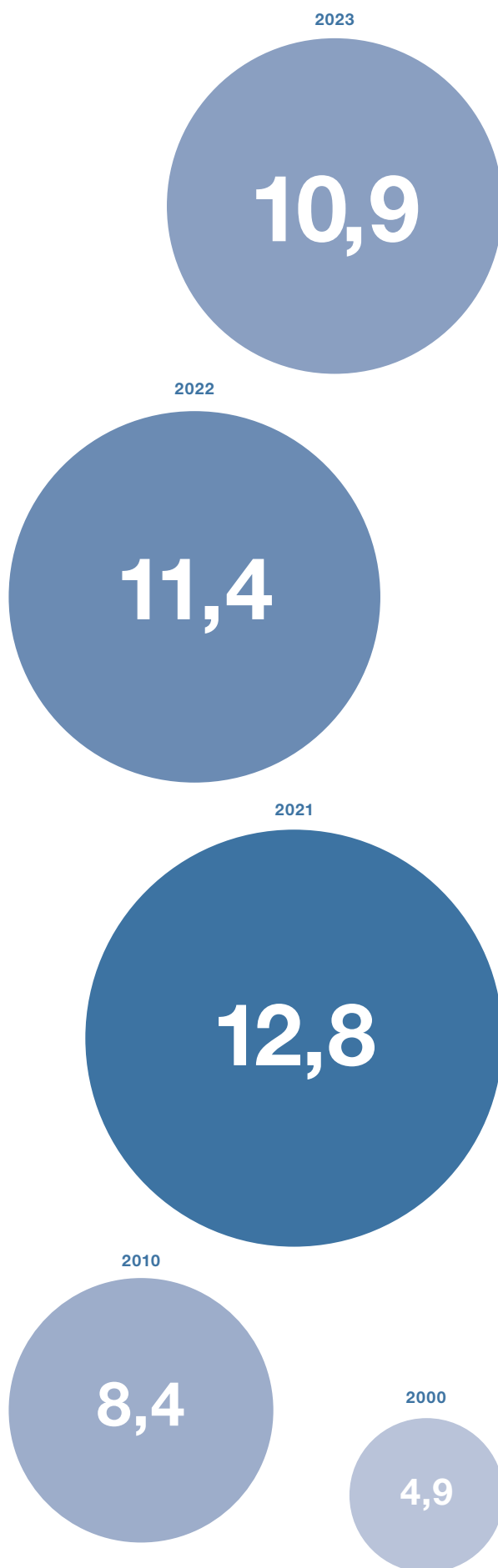
Instruments dal parlament

Las parlamentarias ed ils parlamentaris, las fracziuns e las cumissiuns pon dar impuls per mesiras, proponer novas leschas u pretender infurmaziuns u rapports. Questas intervenziuns sa drizzan per gronda part al Cussegl federal.

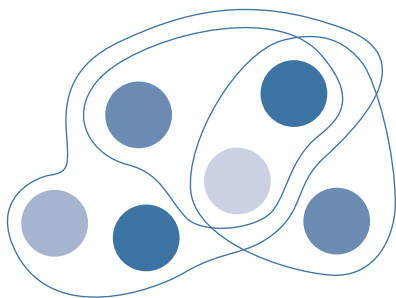
- Cun ina **iniziativa parlamentara** pon parlamentarias e parlamentaris, fracziuns u cumissiuns proponer in sboz per ina lescha. Sche tuttas duas Chombras federalas èn perencletgas, surpiglia ina cumissiun l'elavuraziun dal sboz.
- Cun ina **moziun** survegn il Cussegl federal l'incumbensa da preschentar in sboz per ina lescha u per in'ordinaziun u da prender ina tscherta mesira. Ina moziun sto vegnir approvada da tuttas duas Chombras federalas.
- In **postulat** incumbensescha il Cussegl federal d'examinar e da rapportar, sch'i stoppia vegnir preschentà in sboz per ina lescha u sch'i stoppia vegnir prendida ina mesira. Il postulat è acceptà, sch'ina chombra l'aprova.

Avant ch'ina moziun u in postulat vegn tractà en il parlament, fa il Cussegl federal ina recumandaziun en chausa. Intervenziuns che vegnan recumandadas d'acceptar, vegnan tractadas en moda accelerada. La recumandaziun vegn preparada dal departament responsabel.

- Cun ina **interpellaziun** vegnan pretendidas infurmaziuns dal Cussegl federal davart eveniments e davart fatschentas impurtantas da la politica interna ed exteriura da la Confederaziun. La resposta dal Cussegl federal vegn lura discutada mintgatant en il Cussegl dals chantuns, en cas d'interpellaziuns «urgentas» er en il Cussegl naziunal.
- Er cun ina **dumonda parlamentara** vegnan pretendidas infurmaziuns dal Cussegl federal. Il Cussegl federal respunda en scrit a la dumonda parlamentara. Ella na vegn betg tractada en il parlament. A dumondas parlamentaras «urgentas» sto il Cussegl federal responder entaifer la medema sessiun.
- En l'**ura da dumondas en il Cussegl naziunal** pon parlamentarias e parlamentaris tschentar dumondas al Cussegl federal davart temas actuals. Las dumondas ston ellas ed els inoltrar in'emna ordavant en scrit. A quellas respunda la scheffa u il schef dal departament responsabel a bucca.

Particularitads dal parlament

Maioritads alternantas

Il parlament sa cumpona da pliras partidas, da las qualas nagina n'ha la maioritad. Pia n'exista il parlament betg d'ina maioritad duraivla e d'ina opposiziun permanenta sco en blers pajais. Anzi, tut tenor la fatschenta sa furman maioritads alternantas, en dependenza da la dumonda, da tge partidas che la fatschenta vegn sustegnida.

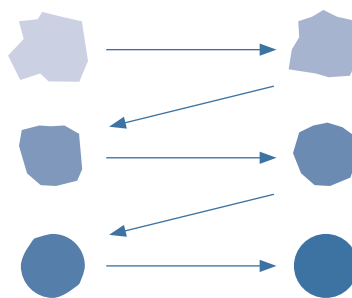
Duas chombras cun ils medems dretgs

En blers pajais ha il parlament mo ina chombra, en Svizra èn quai duas. Il Cussegl naziunal ed il Cussegl dals chantuns han exactamain las medemas cumpetenzas e las medemas incumbensas. Tuts dus tractan las medemas fatschentas en la medema moda e maniera. Els ston prender conclus concordants per che quels entrian en vigur. Leschas ston tuttas duas chombras deliberar cun il medem text. In gea en ina chombra na basta pia betg. Fin ch'il Cussegl naziunal ed il Cussegl dals chantuns èn s'accordads, dovri savens in tschert temp.

Parlament da milissa

Il parlament svizzer na consista betg da politicras e politichers da professiun. Las debattas pon profitar da l'activitad professiunala da las parlamentarias e dals parlamentaris. In parlament da milissa vala er sco pli popular. Però sacrificitgeschan las parlamentarias ed ils parlamentaris adina dapli temp per lur mandat politic, intginas ed intgins schizunt tut lur temp da lavur. Uschia ha la Svizra ina maschaida da parlament da temp liber e da parlament professiunal.

Eliminar differenzas

Sch'il Cussegl naziunal ed il Cussegl dals chantuns decidan differentamain in da l'auter, va ina fatschenta d'ina chombra a l'autra per eliminar las differenzas. En quest connex prenda ella la via tras las cumissiuns predeliberantas. Sch'il Cussegl naziunal ed il Cussegl dals chantuns na van er suenter trais rundas betg perina, ha lieu ina conferenza da reconciliaziun. Senza reconciliaziun ha la fatschenta fatg naufragi. (→ p. 43).

Guten Tag! Bonjour! Buon giorno!

Trais linguas uffizialas

Il parlament debattescha davart leschas e las decretescha en las trais linguas uffizialas da la Confederaziun (tudestg, franzos e talian) ed en intgins cas er rumantsch. Il Cussegl naziunal lascha translatar simultanain mintga votum en las trais linguas uffizialas. La plurilinguitad vivida mussa: il respect envers minoritads è la basa per la convivenza en Svizra. Mintga votum vegn publictà en la lingua originala en il «Bulletin uffizial».

Stabilitad

La regenza ed il parlament èn elegids per 4 onns. Els na pon betg vegnir schliads. Cun ses conclus n'exprima il parlament betg sia confidenza u sia disfidanza envers la regenza. El po refusar, midar u renunziar a sbozs da lescha, senza che la regenza stoppia demissionar pervia da quai. Quai dat al parlament ina posiziun ferma. Ultra da quai è el l'unic organ sin plaun naziunal ch'è legitimà directamain dal pievel.

Recumandaziuns per la votaziun

En Svizra han regularmain lieu votaziuns dal pievel. Tar mintga project fan il parlament ed il Cussegl federal ina recumandaziun per la votaziun. Quella vegn publicgada en il «carnet da votar» che vegn tramess a las votantas ed als votants avant la votaziun e che stat er a disposiziun en l'internet.

L'ultim pled ha il pievel

En Svizra n'ha betg il parlament l'ultim pled, mabain las votantas ed ils votants. Ultra dal dretg d'eleger han las votantas ed ils votants duas pussaivladads per influenzer directamain la politica naziunala:

- referendum (→ p. 22)
- iniziativa dal pievel (→ p. 22)

La via ad ina nova lescha

La via a la lescha è lunga e maina sur pliras etappas. Bliers differents acturs èn participads al process legislativ. Pir cur che tuts han pudì exprimer lur posiziun e pir cur ch'il Cussegl naziunal ed il Cussegl dals chantuns van perina cun il text da la lescha, po quella vegnir messa en vigur dal Cussegl federal. Ma be, sch'il pievel è perencletg cun quai.

Cussegl federal ed administraziun federala

1

Motiv

Il stausch inicial per ina nova lescha vegn dal Cussegl federal ubain dal parlament (sin basa d'ina iniziativa parlamentara, d'ina moziun u d'in postulat → p. 39). Er ils chantuns pon pretender ina nova lescha (iniziativa dals chantuns).

2

Sboz preliminar

Il Cussegl federal incumbenscha il departament X d'elavurar in sboz preliminar per la lescha. Tut ils departaments ed ils uffizis federals interessads vegnan consultads davart quest sboz preliminar (consultaziun dals uffizis).

4

Sboz

Il departament X repassa il sboz preliminar da la lescha ed adatta quel a maun dals resultats da la procedura da consultaziun. Alura preschenta el il sboz da lescha al Cussegl federal.

3

Consultaziun

Il departament X suttametta il sboz preliminar al Cussegl federal. Quel avra la procedura da consultaziun: tut las burgaisas ed ils burgais, tut ils chantuns e tut las vischnancas sco er tut las partidas, federaziuns, sindicats, uniuns, baselgias e gruppas d'interess pon ussa s'exprimer davart il sboz preliminar.

5

Missiva dal Cussegl federal

Il Cussegl federal examinescha il sboz da lescha ed al suttametta al parlament.

Parlament

7

Debatta en la chombra prioritara (p.ex. Cussegl naziunal)

La chombra prioritara ha trais pussaivladads: ella po resguardar la lescha sco inutila e nunnecessaria e pretender da betg entrar en chausa. U ella po refusar il text ed al laschar repassar dal Cussegl federal u da la cumissiun. U ella po tractar la lescha detagliadamain e prender ina decisiun.

6

Predeliberaziun tras la cumissiun da la chombra prioritara

Ils presidents dal Cussegl naziunal e dal Cussegl dals chantuns decidan, sch'il sboz da lescha vegn l'emprim tractà en il Cussegl naziunal u en il Cussegl dals chantuns. Ina cumissiun da la chombra prioritara discuta il text e fa ina proposta a ses cussegli (chombra prioritara). (→ cumissiun, p. 38).

Legislaziun: sch'i sto ir svelt

«Ina lescha federala che na supporta betg in retardament per entrar en vigur po vegnir declarada urgenta da la maioritad da mintga cussegl e vegnir messa en vigur immediatamain. Sia validitad è da limitar temporalmain.» Uschia statti scrit en l'artitgel 165 da la Constituziun federala. En tscherts cas po il pievel votar posteriuramain davart la «lescha federala urgenta».

Il pievel svizzer

8

Predeliberaziun tras la cumissiun da la segunda chombra

La cumissiun da la segunda chombra tracta il text deliberà da la chombra prioritara e fa ina proposta a ses cussegl (segunda chombra).

9

Debatta en la segunda chombra (p.ex. Cussegl dals chantuns)

La segunda chombra ha las medemas pussaivladads sco la chombra prioritara: ella na sto betg entrar en chausa, po refusar u tractar punct per punct e prender ina decisiun.

10

Eliminaziun da las differenzas en la chombra prioritara

Sche las decisiuns dal Cussegl naziunal e dal Cussegl dals chantuns divergeschan ina da l'autra, datti ina procedura d'eliminaziun da las differenzas. La cumissiun da la chombra prioritara fa ina proposta a la chombra prioritara.

13

Votaziun finala en la chombra prioritara ed en la segunda chombra

L'enclegientscha chattada cuminaivlamain vegn sutmesssa a la votaziun finala ed en il Cussegl naziunal ed en il Cussegl dals chantuns. Il parlament sa decida per la nova lescha.

12

Conferenza da reconciliaziun

Sch'il Cussegl naziunal ed il Cussegl dals chantuns n'han betg pudì sa cunvegnir suenter trais rundas, ha lieu ina conferenza da reconciliaziun. Ella consista da commembras e commembers da las cumissions predeliberantas. Ensemen tschertgan ellas ed els in'enclegientscha. Quella vegn sutmesssa a la chombra prioritara e lura a la segunda chombra.

11

Eliminaziun da las differenzas en la segunda chombra

Suenter avair tractà questa proposta e votà davart ella, sa fatschenta la cumissiun predeliberanta da la segunda chombra cun las differenzas ch'èn anc avant maun e fa ina proposta a la segunda chombra.

14

Referendum facultativ

La lescha decidida dal parlament vegn turnada (lat. «ferre») enavos (lat. «re») al pievel: quel ha l'ultim pled en chausa (referendum → p. 22). Sch'i na vegn betg fatg in referendum cunter la lescha entaifer 100 dis, po il Cussegl federal la metter en vigur.

15

Votaziun dal pievel

Sch'il referendum cunter la lescha è reussi, vegn ella sutmesssa al pievel per la votaziun.

16

Entrada en vigur

Sche la maioritad da las votantas e dals votants approva la nova lescha, po ella vegnir messa en vigur dal Cussegl federal.

Video
Co nascha ina lescha?
(en tudestg)

Il Servetschs dal parlament

Cun il Servetschs dal parlament ha il parlament in agen post da stab ch'è independent da l'ulteriura administraziun federala. **Quest post lavura per incumbensa dal Cussegl naziunal e dal Cussegl dals chantuns e procura ch'i dettia ina cuntinuitad d'ina legislatura a l'autra.**

Organisaziun da las sesidas da las chombras e da las cumissiuns

Avant che las chombras pon prender decisiuns en las sessiuns, vegnan tut las fatschentas predeliberadas en las cumissiuns. Per quest intent ston ils secretariats planisar ed organisar numerusas sesidas.

Cussegliazioni da las parlamentarias e dals parlamentararis

En dumondas concernent il cuntegn e la procedura cusseglian il Servetschs dal parlament en spezial il presidis da las chombras e da las cumissiuns. Per s'aprofundar en tschertas tematicas pon las parlamentarias ed il parlamentararis surdar incaricas da retschertga a la biblioteca dal parlament e sa laschar documentar individualmain.

Documentaziun dal process legislativ

Savens prendan las duas chombras conclus che divergeschan in da l'auter. Per che la procedura legislativa e las lingias d'argumentaziun sajan cleras e chapavlas per la lavur actuala e per las generaziuns futuras, vegnan protocolladas tut las sesidas da las cumissiuns e da las chombras. Cunquai che las sesidas da las chombras èn publicas, vegnan quests protocols publicgads sin la pagina d'internet dal parlament, e quai bunamain en temp real.

Garanzia da l'access a las infurmaziuns

Il Servetschs dal parlament mainan ina plattafurma digitala, nua che tut las infurmaziuns e funcziuns per la lavur parlamentara èn disponiblas en in lieu: infurmaziuns davart fatschentas e sesidas, datas biograficas da las parlamentarias e dals parlamentararis, infurmaziuns davart la planisaziun e la realisaziun da sesidas e.u.v. Il Servetschs dal parlament procuran er ch'il Cussegl naziunal ed il Cussegl dals chantuns sajan visibels en il spazi virtual. Plinavant infurmeschan els la publicitad davart il parlament e davart sias activitads.

Sustegn dal parlament tar la tgira da las relaziuns internaziunalas

Las relaziuns cun l'exteriur pertutgan pli e pli er il plaun parlamentar. Il Servetschs dal parlament sustegnan il presidis da las chombras e las delegaziuns correspundentas tranter auter tar la planisaziun e tar la realisaziun da visitas svizras a l'exteriur sco er da visitas da giasts e da delegaziuns da l'exteriur en Svizra.

Portas avertas per la populaziun

Mintg'on visitan var 100 000 personas il parlament svizzer. Durant las sessiuns èsi pussaivel da perseguitar las debattas da las chombras giu da las tribunas. Tranter las sessiuns porschan il Servetschs dal parlament visitas guidadas tras l'edifizi. Ultra da quai datti pliras giadas per onn dis da las portas avertas. I vegn recumandà da s'annunziar a temp per las visitas da las sessiuns e per las visitas guidadas.

Dis da las portas avertas 2024

15 da mars (notg dals museums)

4 da matg (program per uffants)

1. d'avust

26 d'october

Visita da la Chasa federala

Custs 2022 (CHF)

66 miu.

Plazzas a temp

cumplain 2022

224

www.parlament.ch

Servetschs dal parlament,
Secretari general:
Philippe Schwab

Tilo

Dapi l'onn 2023 ornescha ina nova ovra d'art l'edifizi dal parlament. Ella consista da 246 plattas da cheramica che glischan differentain tut tenor la glisch.

Dapi l'onn 2023 ornescha in mosaic il culmar sur las colonnas.

15 artistas ed artists svizzers èn vegnids envidads d'inoltrar lur projects. L'incumbensa ha survegni il Studio Renée Levi da Basilea cun il mosaic «Tilo». Mintga element dal mosaic stat per in dals 200 sezs en il Cussegl naziunal e dals 46 sezs en il Cussegl dals chantuns. Il titel da l'ovra è vegnì tschernì en onur da Tilo Frey, ina da las emprimas indesch dunnas ch'èn vegnidadas elegidas en il Cussegl naziunal l'onn 1971. Ella è er stada l'emprima persuna da pel stgira en il Parlament federal. Il nov culmar da l'edifizi dal parlament (l'uschenumnà timpanon) simbolisescha in parlament che sa mida cuntinuadamain. Las

plattas da cheramica reflecteschan tant la glisch dal disco er l'illuminaziun da la notg. Quai na fa betg mo splendorar l'edifizi, mabain creescha er opticamain moviment en la fatschada statica.

L'ovra d'art è vegnida inaugurada ils 12 da settember 2023 a las 18.48, a chaschun da la festa da giubileum da 175 onns Constituziun federala.

Video
«Davart Tilo»
(en tudestg)

Executiva **La regenza**

L'emprim di da l'onn nov publitgescha la Chanzlia federala mintgamai la fotografia uffiziala dal Cussegl federal. Co ch'ella duai guardar ora e tgi

che dastga fotografar, decida la presidenta u il president da la Confederaziun. Il motiv actual è vegnì tschernì da Viola Amherd, la presidenta da la Confederaziun 2024.

Executiva

La regenza

Il Cussegl federal è la regenza da la Svizra. El sa cumpona da set commembras e commembers che decidan cuminaivlamain e che represchentan lur decisiuns sco unitad vers anora. Il presidi da la Confederaziun mida mintg'onn. Per liquidar sias incumbensas vegn il Cussegl federal sustegnì da l'administraziun federala. A lunga vista na dastgan las expensas da la Confederaziun betg esser pli autas che las entradas: quai garantescha il frain a l'indebitament. Davart il preventiv da la Confederaziun decida il parlament.

www.admin.ch

Finanzas federalas: l'ultim pled ha il parlament

Per ademplir sias incumbensas dovra la Confederaziun daners. Tge taglias che la Confederaziun dastga incassar, è fixà en la Constituziun federala. Il Cussegl federal na decida betg sco ch'i para e plascha, co ch'ils daners vegnan spendids: Per mintga expensa datti ina basa legala ch'è resultada en moda democratica. L'autorità che decida davart las finanzas federalas è il parlament. El decida davart il preventiv ed approvescha il quint dal stadi da l'onn precedent (→ p. 33, p. 38).

Frain a l'indebitament

La Confederaziun è obligada da mantegnair sias expensas e sias entradas en equilibr a lunga vista. Durant ina buna conjunctura sto ella cuntanscher in surpli, durant ina nauscha dastga ella spender dapli che incassar. Per situaziuns da crisa betg influenzablas datti ina regulaziun excepziunala: en cas da grevas crisas economicas, da pandemias, da catastrofas da la natira e.u.v. dastga la Confederaziun far grondas expensas supplementaras. Uschia ha il Cussegl federal mess a disposiziun var 30 milliardas francs per mitigiar las consequenzas economicas da la pandemia dal coronavirus tranter ils onns 2020 e 2022 ed ha uschia cudeschà gronds deficits durant quests onns.

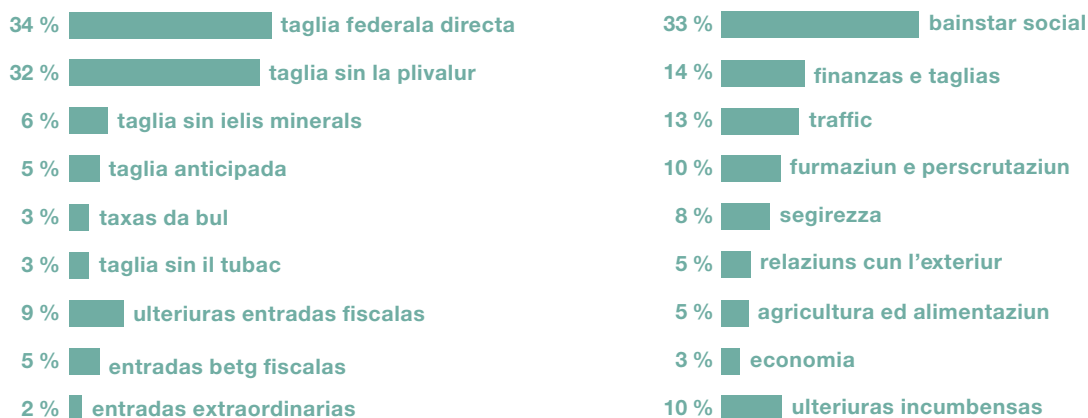

Taglias e finanzas

Video
Il Cussegl federal en furma concisa

Entradas ed expensas da la Confederaziun 2022

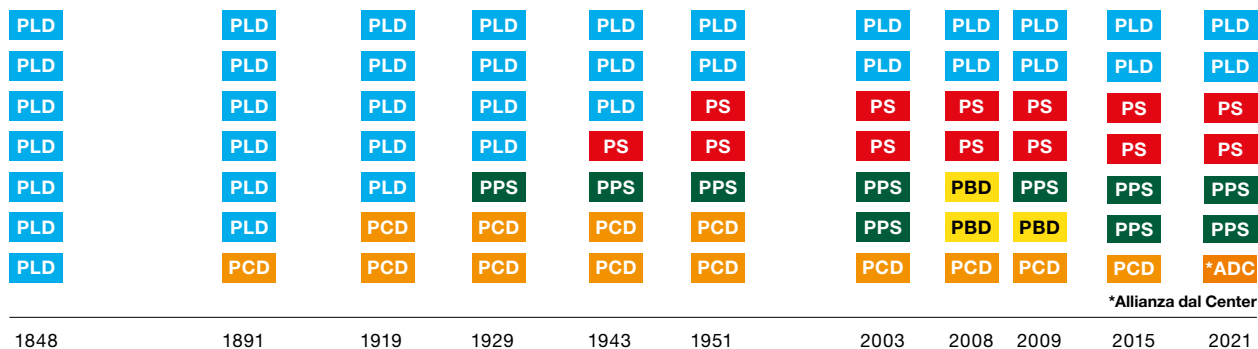
77 milliardas francs entradas

Las funtaunas d'entrada las pli impurtantas da la Confederaziun èn la taglia federala directa e la taglia sin la plivalur. La taglia federala directa vegn incassada tar personas privatas sin las entradas (en moda progressiva, maximalmain 11,5 %), tar interpresas sin il gudogn (8,5 %). Per la pli gronda part da la rauba e dals servetschs vala ina tariffa da la taglia sin la plivalur da 8,1 %.

81 milliardas francs expensas

In terz da las expensas da la Confederaziun va al «bainstar social». 50 % da questas expensas van al provediment da vegliadetgna (AVS) e 15 % a l'assicuranza d'invalidad (AI). Vitiers vegnan las prestaziuns supplementaras, l'assicuranza cunter la dischoccupaziun (AD), las reducziuns da las premias per assicuranzas da malsauns e las expensas per ils custs da la migraziun.

Cumposiziun dal Cussegl federal tenor partidas politicas dapi l'onn 1848

L'onn **1848** consistiva il Cussegl federal da 7 liberals (oz PLD. Ils Liberals). Els han regi sulets durant 43 onns.

L'onn **1891** è entrà l'emprim commember dals catolic-conservativs (pli tard PCD; oz Allianza dal Center) en la regenza. Il segund è suandà l'onn **1919**.

L'onn **1929** ha il parlament elegi in commember da la Partida da purs, masterngnants e burgais (oz PPS) en il Cussegl federal.

L'onn **1943** è vegni elegi l'emprim socialdemocrat (PS) en la regenza e l'onn **1951** il segund.

L'onn **1959** han las quatter partidas che avevan ils pli blers electurs concludi da furmar ina regenza tenor la «furmla magica»: 2:2:2:1. Questa repartiziun ha durà 44 onns.

L'onn **2003** ha la PPS gudagnà in sez daplì a cust da la PCD.

L'onn **2008** han ils dus represchentants da la PPS midà a la partida burgais-democratica (PBD) ch'era vegnida fundada da nov.

L'onn **2009** è vegni elegi in represchentant da la PPS empè dal represchentant da la PBD ch'era sa retratg.

L'onn **2015** è sa retratga la represchentanta da la PBD. Il parlament ha elegi a sia piazza puspè in represchentant da la PPS.

Dapi lura sa cumpona il Cussegl federal puspè da quatter differentas partidas – puspè tenor la repartiziun 2:2:2:1. Dapi l'onn 2021 è la PCD represchentada cun il nov num «Allianza dal Center» en il Cussegl federal (dapi sia fusiun cun la PBD).

Il Cussegl federal

Il Cussegl federal consista da set commembras e commembers che han tuts ils medems dretgs. Ellas ed els vegnan tschernids mintga 4 onns dal parlament. Il presidi da la Confederaziun mida mintg'onn. Actualmain appartegnan las cusseglieras federalas ed ils cussegliers federals a quatter differentas partidas. Quatter derivan da la Svizra tudestga, dus da la Svizra franzosa ed in da la Svizra taliana.

Il Cussegl federal sa raduna per regla mintga emna per ina sesida. Dossiers spezialmain pretensius tracta el en sesidas da clausura. Per onn decida el davart passa 2500 fatschentas. Ils set departaments e la Chanzlia federala gidan il Cussegl federal a preparar questas fatschentas.

Termins

Elecziun da la presidenta/dal president da la Confederaziun e da la vicepresidente/dal vicepresidente dal Cussegl federal: ils 11 da december 2024

Elecziun da renovaziun totala dal Cussegl federal: mez december 2027 (sunter las elecziuns dal parlament l'october 2027)

Presidenta da la Confederaziun

Viola Amherd

scheffa dal Departament da defensiun, protecziun da la populaziun e sport dapi 2019 en il Cussegl federal

commembra da la:

Allianza dal Center

La presidenta da la Confederaziun ha ils medems dretgs sco las ulteriuras commembras ed ils ulteriurs commembers dal Cussegl federal, maina dentant las sesidas e represchenta la Regenza vers anora.

Vicepresidenta

Karin Keller-Sutter

scheffa dal Departament da finanzas dapi 2019 en il Cussegl federal

commembra da la:

PLD

Guy Parmelin

schef dal Departament d'economia, furmaziun e retschertga dapi 2016 en il Cussegl federal

commember da la:

PPS

Ignazio Cassis

schef dal Departament d'affars exteriurs dapi 2017 en il Cussegl federal

commember da la:

PLD

Particularitads

Collegialitad

Sco unic pajais dal mund ha la Svizra in'authoritad collegiala sco regenza: las set commembras e commembers dal Cussegl federal èn commembras e commembers dal collegi. Ellas ed els han ils medems dretgs. Il president resp. la presidenta da la Confederaziun maina las sesidas e represchenta la regenza vers anora. Il presidi mida ming'onn.

Consens

En il Cussegl federal vegnan confruntadas ina cun l'otra differentas valurs e differentas opiniuns. Ma las cusseglieras federalas ed ils cussegliers federals tshertgan in consens e prendan las decisiuns cuminaivlamain. Vers anora sa preschenta il Cussegl federal en moda unida: las commembras ed ils commembers dal Cussegl federal defendan las decisiuns dal collegi – er sche quellas na correspundan betg adina a lur tenuta persunala u a la tenuta da lur partida.

Concordanza

La Constituziun federala pretenda che las regiuns dal pajais e las regiuns linguisticas sajan «represchentadas adequatamain». Da las partidas vegni spetgà ch'ellas proponian dunnas ed umens per l'elecziun. Per regla surdat il parlament ils sezs dal Cussegl federal tenor la fermezza da las partidas: uschia èn tut las partidas grondas represchentadas en la regenza.

Furmla magica

2:2:2:1 sa cloma la furmla – adina puspè discutada – per la cumposiziun politica dal Cussegl federal: las trais partidas las pli grondas èn represchentadas en il Cussegl federal cun dus sezs, la partida la quart gronda cun in sez. 44 onns a la lunga (1959–2003) aveva il Cussegl federal 2 represchentantas resp. represchentants da la PLD, da la PS e da la PCD ed 1 represchentanta u represchentant da la PPS. Dapi lura èn las relaziuns sa midadas levamain: 2 PLD, 2 PS, 2 PPS, 1 PCD (dapi 2021 Allianz dal Center).

Stabilitad

Las commembras ed ils commembers dal Cussegl federal vegnan tshernids dal parlament per ina perioda d'uffizi da 4 onns e na pon betg vegnir relaschads. La reelecziun è usitada e pussaivla uschè savens sco giavischè. Per regla resta ina commembra u in commember dal Cussegl federal en uffizi fin ch'ella u el na vul betg pli vegnir reelegi u fin ch'ella u el sa retira.

Nagina elecziun tras il pievel

Gia trais giadas han las personas cun dretg da votar votà davart in'elecziun dal Cussegl federal tras il pievel: 1900, 1942 e 2013. Mintga giada han il pievel ed ils chantuns sbittà questa proposta. Er en pliras intervenziuns parlamentaras è vegnida proponida l'elecziun tras il pievel. Il parlament ha però refusà tuttas.

Chancelier federal

Albert Rösti

schef dal Departament per ambient, traffic, energia e comunicaziun
dapi 2023 en il Cussegl federal

commember da la:

PPS

Elisabeth Baume-Schneider

scheffa dal Departament federal da l'intern
dapi 2023 en il Cussegl federal

commembra da la:

PS

Beat Jans

schef dal Departament da justia e polizia
dapi 2024 en il Cussegl federal

commember da la:

PS

Viktor Rossi

dapi 2024 en uffizi

commember da la:

PVL

Il chancelier federal è il schef dal stab dal Cussegl federal e maina la Chanzlia federala (→ p. 56). Er el vegn tsherni dal parlament.

Incumbensas dal Cussegl federal

Preparar leschas

Il Cussegl federal suttametta al parlament novas leschas e propona, co che decisiuns dal pievel ston vegnir realisadas. Sias propostas han ina vasta basa: ellas resguardan las posiziuns dals chantuns, da las partidas, da las federaziuns e da las gruppaziuns pertutgadas. Suentur lur «consultaziun» surdat il Cussegl federal ils projects al parlament per la debatta e per la decisiun.

Realisar decisiuns dal parlament

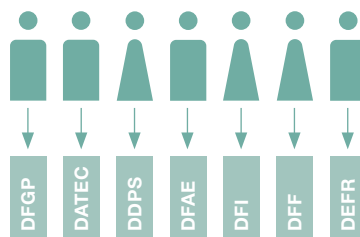
Uschespert ch'il parlament ha deliberà ina lescha, relascha il Cussegl federal las ordinaziuns respectivas: quella fixeschon, co che la lescha sto vegnir realisada concretamain. Sch'il parlament pretenda tschertas mesiras, procura il Cussegl federal che quella vegnian prendidas.

Infurmar

Il Cussegl federal infurmescha ils chantuns, il parlament e la publicitad sur differents chanals davart sias decisiuns e davart sias intenziuns. Ils projects da votaziun declera el en il «carnet da votar» cotschen: quel vegn tramess a las votantas ed als votants per posta e publicità en l'internet.

Instagram: @gov.ch
X (Twitter): @BR_Sprecher
Youtube: Il Cussegl federal
Web: www.admin.ch, www.ch.ch
Apps: VotInfo, CH info

Manar l'administraziun federala

Il Cussegl federal maina l'administraziun federala cun sias var 40 000 collavuraturas e collavuratur. L'administraziun federala è dividida en set departaments. Mintga commembra e mintga commember dal Cussegl federal maina in departament (→ p. 54/55).

Presidenta da la Confederaziun 2024
Viola Amherd

Dunna presidenta da la Confederaziun, nua vulais Vus metter accents durant Voss onn presidial?

Nus essan al cumenzament d'ina nova legislatura, ed insenta in'euforia da nova entschatta. Quella vulain nus duvrar per prender per mauns ils gronds temas. Per exempel vulain nus reglar las relaziuns cun l'Uniun europeica.

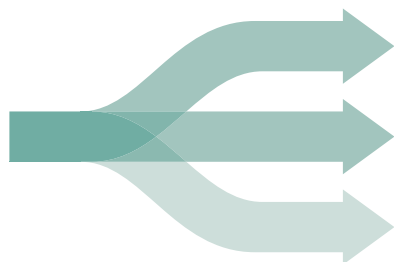
Ultra da quai ans vegnan ad occupar vinavant las consequenzas da la guerra en l'Ucraina. La guerra ans ha fatg endament, che la segirezza è la basa per il funcziunament da noss pajais. Sias consequenzas sentan las personas en noss pajais mintga di directamain – per exempel ils pretschs d'electricitad pli auts che engrevgeschan bleras chasadas.

Tge èn Vossas finamiras personalas per l'onn presidial?

Jau vegn a m'orientar a trais valurs: l'optimissem, l'attaschadadad e la perspectiva. L'attaschadadad dovri, perquai che nus pudain mo prender decisiuns cuminaivlas grazia a nossas instituziuns en Svizra; quai vul dir, che nus stuain ans avischinar. La perspectiva duvrain nus per chattar soluziuns intelligentas che fan effect a lunga vista.

E co chapis Vus l'optimissem?

Nus dastgain esser optimists! L'experiencescha mussa che nus essan resilients en Svizra, e quai er en temps difficils. Tar nossas fermezzas tutgan per exempel il federalissem ed il sistem da milissa. Els procuran che personas surpiglian responsabladad en l'entir pajais. Uschia ans scuntrain nus sco partenarias e partenaris equivalents: mintgina u mintgin po sa far valair e cundecider, en tge direcziun che nus vulain ir.

Planisar il futur

Il Cussegl federal prepara il terren per l'avegnir: el fixescha directivas, determinescha finamiras e mussa, co ch'el vul impunder ils meds finanzials federals. Per ses plans sto el tschertgar maioritads en il parlament ed eventualmain er tar la populaziun e tar ils chantuns.

Directivas dal Cussegl federal per la legislatura 2023–2027

1. La Svizra segirescha sia bainstanza duraivlamain e profita da las schanzas da la digitalisaziun.

2. La Svizra promova la coesiun naziunala e la coesiun da la justia tranter las generaziuns.

3. La Svizra procura per segirezza, s'engascha per la pasch ed agescha en moda coerenta e fidada en il mund.

4. La Svizra protegia il clima e tegna quint da las resursas natiralas.

Governar en temps da crisa

Sche la segirezza interna u externa da la Svizra è periclitada e sch'i sa tracta d'ina urgenza temporal e reala, ha il Cussegl federal il plainpudair da decretar ordinaziuns d'urgenza da durada limitada, premess ch'el na po betg prender mesiras sin basa da leschas existentas (Constituziun federala art. 185). En cas d'ina periclitaziun extraordinaria da la sanadad publica èsi la Lescha d'epidemias, che conceda al Cussegl federal vastas cumpetenzas. En ina situaziun da greva mancanza dastga il Cussegl federal decretar mesiras per garantir il provediment economic dal pajais (Lescha davart il provediment dal pajais). Cumpetenzas dal Cussegl federal per superar situaziuns da crisa prevesan ultra da quai er la Lescha d'asil, la Lescha davart la scussiun ed il concurs, la Lescha davart las tariffas da dazi e la Lescha da telecomunicaziun.

L'administraziun federala

Post da stab

ChF

Chanzlia federala

Viktor Rossi

Chancelier federal

Organisaziun independenta

Incumbensà federal per la protecziun da datas e per la trasparenza

DFAE

Departament federal d'affars externs

Ignazio Cassis

Schef dal departament

Secretariat general

Secretariat da stadi

Direcziun da dretg internaziunal public

Direcziun consulara

Direcziun da svilup e da cooperaziun

Direcziun per resursas

DFI

Departament federal da l'intern

Elisabeth Baume-Schneider

Scheffa dal departament

Secretariat general

Uffizi federal da cultura

Uffizi federal per meteorologia e climatologia MeteoSvizra

Uffizi federal da sanadad publica

Uffizi federal da segirezza alimentara e fatgs veterinars

Uffizi federal da statistica

Uffizi federal d'assicuranzas socialas

Uffizi federal per l'egualitad tranter dunna ed um

Archiv federal svizzer

Organisaziuns independentas

Institut svizzer per products terapeutics Swissmedic

Museum naziunal svizzer

Fundaziun svizra per la cultura Pro Helvetia

DFGP

Departament federal da justia e polizia

Beat Jans

Schef dal departament

Secretariat general

Secretariat da stadi per migraziun

Uffizi federal da justia

Uffizi federal da polizia fedpol

Servetsch da surveglianza dal traffic da posta e da telecommunicaziun

Organisaziuns independentas

Institut federal da proprietad intellectuala

Institut federal da metrologia

Institut svizzer da dretg cumparativ

Autoritad federala da surveglianza en chaussas da revisiun

Cumissiun federala da bancas da gieu

Cumissiun federala da migraziun

Cumissiun arbitradra federala per la gestiun da dretgs d'autur e da dretgs parents

Cumissiun naziunala per la prevenziun cunter la tortura

Tar l'administraziun federala lavuran

42 305 personas (38 058 plazzas a temp cumplain).

1102 da questas personas èn emprendistas ed emprendists,

594 personas fan in praticum universitar.

L'administraziun federala sustegna il Cussegl federal tar sias incumbensas. Ella sa cumpona da set departaments e da la Chanzlia federala. Mintga departament vegn manà d'ina cussegliera federala u d'in cusseglier federal. A la testa da l'administraziun federala stat il Cussegl federal collectiv.

DDPS

Departament federal da defensium, protecziun da la populaziun e sport

Viola Amherd

Scheffa dal departament

Secretariat general

Secretariat da stadi per la politica da segirezza

Uffizi federal da la cybersegirezza

Uffizi federal da protecziun da la populaziun

Uffizi federal da l'armament

Uffizi federal da topografia

Uffizi federal da sport

Gruppa da defensium

Servetsch d'infurmaziun da la Confederaziun

Auditorat superiur

DFF

Departament federal da finanzas

Karin Keller-Sutter

Scheffa dal departament

Secretariat general

Secretariat da stadi per dumondas finanziaias internaziunalas

Uffizi federal da la duana e da la segirezza dals cunfins

Uffizi federal d'informatica e telecomunicaziun

Uffizi federal per edifizis e logistica

Administraziun federala da finanzas

Uffizi federal da personal

Administraziun federala da taglia

Organisaziuns independentas

Autoritad federala per la surveglianza dals martgads da finanzas

Controlla federala da finanzas

Cassa federala da pensiun PUBLICA

DEFR

Departament federal d'economia, furmaziun e retschertga

Guy Parmelin

Schef dal departament

Secretariat general

Secretariat da stadi per l'economia SECO

Secretariat da stadi per furmaziun, retschertga ed innovaziun

Uffizi federal d'agricultura

Uffizi federal per il provediment economic dal pajais

Uffizi federal d'abitaziuns

Uffizi federal dal servetsch civil

Organisaziuns independentas

Surveglianza dals pretschs

Cumissiu da concurrenza

Cussegl da las Scolas politechnicas federalas
Cussegl da las

Scola auta federala per la furmaziun professiunala

Agentura svizra per la promoziun da l'innovaziun

DATEC

Departament federal per ambient, traffic, energia e comunicaziun

Albert Röstli

Schef dal departament

Secretariat general

Uffizi federal da traffic

Uffizi federal d'aviatica civila

Uffizi federal d'energia

Uffizi federal da svilup dal territori

Uffizi federal da comunicaziun

Uffizi federal d'ambient

Uffizi federal da svilup dal territori

Organisaziuns independentas

Inspecturat federal per la segirezza nucleara

Inspecturat federal d'installaziuns a current ferm

Servetsch svizzer d'inquisiziun da segirezza

Cumissiu federala per l'electricitad

Cumissiu federala da comunicaziun

Autoritad independenta da recurs davart radio e televisiun

Cumissiu federala da la posta

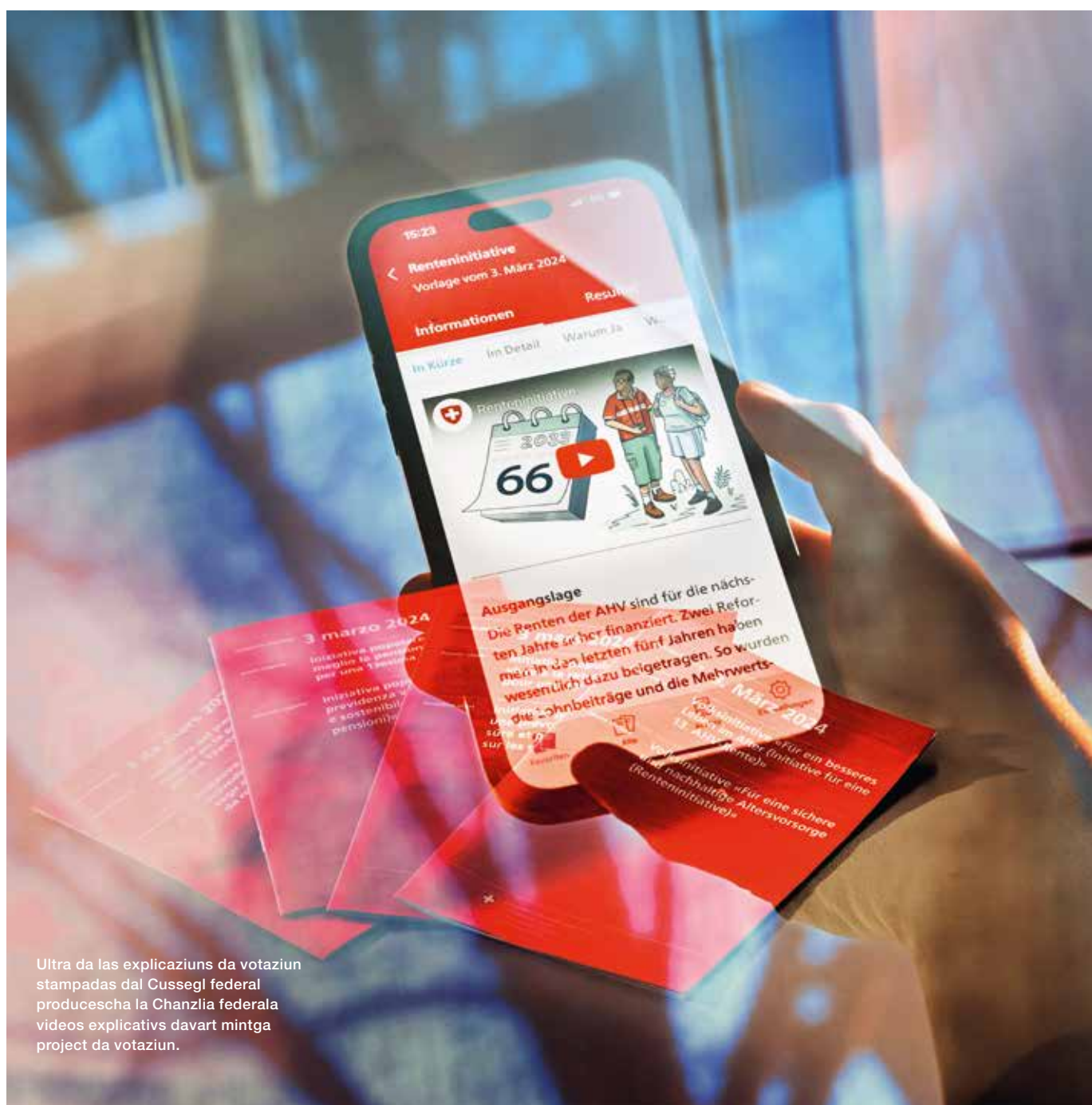
Cumissiu dal traffic da viafier

En Svizra pon ins emprender 260 differentas professiuns. 50 da quellas er tar l'administraziun federala.

Chanzlia federala ChF

La Chanzlia federala è il post da stab dal Cussegl federal: ella procura ch'il Cussegl federal possa decider en moda fundada ed infurmar en moda coordinada. Sco guardiana dals dretgs dal pievel organisescha ella las elecziuns e las votaziuns federalas e controlla iniziativas e referendums.

Ultra da las explicaziuns da votaziun stampadas dal Cussegl federal producescha la Chanzlia federala videos explicativs davart mintga project da votaziun.

Viktor Rossi,
Chancelier federal
dapi 2024

Prepara las decisiuns dal Cussegl federal

Il Cussegl federal sa raduna per regla ina giada l'emna per ina sesida e decida davart numerusas fatschentas. Avant pon ils departaments ed ils uffizis federals prender posiziun davart las singulas tractandas. La Chanzlia federala coordinescha questas «proceduras da cunrapport».

Infurmescha davart las decisiuns dal Cussegl federal

Suenter las sesidas dal Cussegl federal sa preschenta il pledader dal Cussegl federal a las medias ed orientescha la publicitad davart las decisiuns dal Cussegl federal. Ils conclus federals ed ils rapports vegnan publitgads en il «Fegl uffizial federal», leschas ed ordinaziuns en la «Collecziun uffiziala da las leschas federalas».

Planisescha per l'avegnir

La Chanzlia federala persequitescha ils svilups naziunals ed internaziunals e deducescha da quai il basegn politic d'agir. Ella è responsabla per la planisaziun e per il controlling dal Cussegl federal: per la perioda da legislatura da 4 onns, per las finamiras annualas e per il rapport da gestiun.

Sustegna la presidenta da la Confederaziun

L'onn 2024 surpiglia la cussegliera federala Viola Amherd sco presidenta da la Confederaziun incumbensas supplementaras en Svizra ed a l'exteriur (→ p. 50). La Chanzlia federala la sustegna latiers e procura per cuntinuitad d'in onn presidial a l'autoer.

Coordinescha en l'administraziun federala

Il chancelier federal maina la Conferenza mensila dals secretaris generalis (CSG): qua coordineschan las secretarias generalas ed ils secretaris generalis las lavurs dals departaments. Il sector «Transformaziun digitala e direcziun da las TIC» (TDT) procura per la collavuraziun en

connex cun la digitalisaziun: el coordinescha e sustegna projects correspondents en l'administraziun federala.

Survegla ils dretgs dal pievel

La Chanzlia federala guarda che tut las votaziuns ed elecziuns federalas vegnian realisadas correctamain. A tgi che lantscha ina iniziativa dal pievel u in referendum dat ella las infurmaziuns necessarias per proceder correctamain (→ p. 22 ss.). La Chanzlia federala lavura ensemen cun ils chantuns vi d'in project per pudair eleger e votar en il futur er sin via electronica (e-voting) en Svizra.

Tgira la plurilinguitad

En Svizra valan il tudestg, il franzos ed il talian sco linguas uffizialas: tut ils texts giuridics ed uffizials da la Confederaziun ston esser avant maun en questas trais linguas, en tscherts cas er en rumantsch. Texts che sa drizzan ad in public internaziunal datti er en englais. La Chanzlia federala è responsabla per la qualitat da las translaziuns.

Publitgescha sin tut ils chanals

Per las votaziuns federalas trametta la Chanzlia federala las explicaziuns da votaziun a las votantas ed als votants ed actualisescha l'app «VoteInfo». Avant las elecziuns trametta ella in mussavia electoral. Cun duas paginas d'internet, cun videos explicativs e cun la broschura «La Confederaziun en furma concisa» porscha ella infurmaziuns actualas e detagliadas.

Instagram: @gov.ch
X (Twitter): @BR_Sprecher
YouTube: Il Cussegl federal
Internet: www.admin.ch, www.ch.ch
Apps: VoteInfo, CH info

Vicechancelier e pledader dal Cussegl federal:
André Simonazzi

Vicechancelier a.i.:
Jörg De Bernardi

Custs 2022 (CHF)
124 miu.

Plazzas a temp cumplain 2022
288

Organisaziun independenta

Incumbensà federal per la protecziun da datas e per la trasparenza IFPDT:
Adrian Lobsiger
www.edoeb.admin.ch

www.bk.admin.ch

Departament federal d'affars exteriurs DFAE

Il DFAE defenda ils interess da la politica exteriura da la Svizra. El tgira relaziuns cun auters stadis e cun organisaziuns internaziunalas, p.ex. cun la UE e cun la ONU. Là po ella contribuir sias enconu-schientschas specificas e sia credibladad per la regulaziun paschai-va da dispitas a favur da la cuminanza mundiala.

La helpline dal DFAE respunda da tuttas uras dumondas davart servetschs consulars ed As sustegna a l'exteriur en in cas d'urgenza.

«La pasch n'è mai garantida, ins la sto construir, di per di.»

Ignazio Cassis, schef dal DFAE.
Dapi 2017 en il Cussegl federal.

Las guerras en l'Ucraina ed en il Proxim Orient sco er bliers auters conflicts sin tut il mund mussan l'impurtanza da la segirezza, da la pasch e da la stabilitad. Per quai s'engascha la Svizra p.ex. en il rom da ses buns servetschs. Cun sia expertisa sa participescha ella al Cussegl da segirezza da l'ONU, nua ch'ella gida a chattar soluziuns duraivlas. Ultra da quai sustegna la Confederaziun projects concrets al lieu. Per exempel en connex cun la deminaziun umanitara en l'Ucraina, ch'è ina premissa centrala per la reconstrucziun. Davart la deminaziun umanitara organisescha la Svizra er ina conferenza internaziunala che ha lieu l'atun 2024 a Geneva.

Sco pajais amez l'Europa s'engascha la Svizra per in'architectura da segirezza stabla sin il continent europeic. Per far quai tgira ella in stretg barat cun ses pajais partenaris europeics. Ina premissa per la stabilitad è in'economia ferma. Perquai èn l'ulteriur svilup e la stabilisaziun da la via bilaterala da la Svizra cun la UE, ch'è cleramain sia partenaria commerciala la pli impurtanta, ina prioritad dal Cussegl federal.

Plinavant deliberescha e realisescha il Cussegl federal la Strategia da la politica exteriura 2024–2027. L'intent è quel da posiziunar la Svizra en in mund che sa mida en moda rasanta sco er da fixar las finamiras ed ils accents correspundents. Questa strategia è il rom d'orientaziun central per ina politica exteriura coerenta da la Svizra en ils proxims 4 onns.

Custs 2022 (CHF)
3,29 mia.

Plazzas a temp cumplain 2022
5469

www.eda.admin.ch

Secretariat general SG-DFAE

Secretari general: Markus Seiler
www.eda.admin.ch

Secretariat da stadi

Secretari da stadi:
Alexandre Fasel

Direcziun da dretg internaziunal public DDIP

Directur: Franz Perrez

Direcziun consulara DC

Directur: David Grichting

Direcziun da svilup e da cooperaziun DSC

Directura: Patricia Danzi
www.eda.admin.ch/deza

Direcziun per resursas DR

Directura: Tania Cavassini

Departament federal da l'intern DFI

Il DFI s'engascha per in sistem da sanadad effizient ch'è accessibel a tuttas e tuts. El procura er ch'il nivel da las rentas da la AVS e da la 2. pitga vegnia mantegnì a lunga vista. Ses puncts centrals cumpiglian ultra da quai la diversidad culturala e la coesiun sociala, l'egualitad tranter dunna ed um sco er l'integraziun da persunas cun impediments.

La segirezza alimentara e la sanadad d'animals tutgan tar las incumbensas dal DFI. Las veterinarias da cunfin dal USAV controlleschan l'import d'animals a l'eroport da Geneva.

«Egualitad, solidaritad e diversitad èn valurs essenzialas ch'il DFI defenda e promova mintga di.»

Elisabeth Baume-Schneider, scheffa dal DFI.
Dapi 2023 en il Cussegl federal.

Il DFI garantescha l'egualitad da las schlattainas e la solidaritad tranter las generaziuns, meglierescha l'integrazion da persunas cun impediments, promova la diversitad culturala e linguistica e rinforza uschia la coesiun. In ulteriur accent metta el sin il cumbat cunter il rassissem.

Las assicuranzas socialas ed il provediment professiunal, la limitaziun dals custs en il sector da sanadad e l'admissiun da novs medicaments, la promoziun da la cultura, la segirezza da victualias e la sanadad d'animals, la preparaaziun da prognosas da l'aura segiras e da statisticas – las incumbensas che las collavuraturas ed ils collavuratur dal DFI adempleschan, han ina influenza directa sin il mintgadi da la populaziun.

Il departament realisescha actualmain numerus projects da refurma per garantir a lunga vista in sistem da sanadad efficient ch'è accessibel per tuttas e tuts, cundiziuns generalas favuraivlas per il sector da cultura sco er assicuranzas socialas finanzialmain stabilas, per sustegnair las persunas en tut las fasas da la vita.

Custs 2022 (CHF)
20 mia.

**Plazzas a temp
cumplain 2022**
2678

www.edi.admin.ch

Secretariat general SG-DFI

Secretari general: Stefan Hostettler

www.edi.admin.ch

Uffizi federal da cultura UFC

Directura: Carine Bachmann
www.bak.admin.ch

Uffizi federal per meteorologia e climatologia MeteoSvizra

Directur: Christof Appenzeller
www.meteoschweiz.admin.ch

Uffizi federal da sanadad publica UFSP

Directura: Anne Lévy
www.bag.admin.ch

Uffizi federal da segirezza alimentara e fatgs veterinars USAV

Directur: Hans Wyss
www.blv.admin.ch

Uffizi federal da statistica UST

Directur:
Georges-Simon Ulrich
www.bfs.admin.ch

Uffizi federal d'assicuranzas socialas UFAS

Directur: Stéphane Rossini
www.bsv.admin.ch

Uffizi federal per l'egualitad tranter donna ed um UFEG

Directura: Sylvie Durrer
www.ebg.admin.ch

Archiv federal svizzer AFS

Directur: Philippe Künzler
www.bar.admin.ch

Organisaziuns independentas

Institut svizzer per products therapeutics Swissmedic

Directur: Raimund T. Bruhin
www.swissmedic.ch

Museum naziunal svizzer MNS

Directura: Denise Tonella
www.nationalmuseum.ch

Fundaziun svizra per la cultura Pro Helvetia

Directur: Philippe Bischof
www.prohelvetia.ch

Departament federal da giustia e polizia DFGP

Il DFGP elavura leschas per reagir sin las sfidas da la societad e per crear l'egualitad da las schanzas. El controllescha ch'il dretg vegnia observà e garantescha uschia la segirezza giuridica. El regla sut tge cundiziuns che persunas estras dastgan entrar, viver e lavurar u survegnir asil en Svizra. El dirigia plinavant la collavuraziun naziunala ed internaziunala da la polizia, quai cun la finamira da garantir ina rait da segirezza per l'entira populaziun.

Per part èn ellas visiblas ad egl, per part mo sut glich ultravioletta: las caracteristicas da segirezza che protegian il passaport svizzer cunter falsificaziun.

«Dignitad umana è la basa da nossa politica. La finamira è giustia, libertad e fortuna.»

Beat Jans, schef dal DFGP.
Dapi 2024 en il Cussegl federal.

In product dal DFGP possedan bunamain tut las burgaisas e tut ils burgais svizzers: il passaport svizzer u la carta d'identitad svizra. L'onn 2022 ha il DFGP renovà il passaport ed al ha adattà als standards ils pli novs. Il nov design è vegnì undrà en ina concorrenza internaziunala sco «best new passport».

In tema central dal DFGP è la politica da migraziun. Impurtant en quest connex è che las decisiuns necessarias vegnian prendidas uschè svelt sco pussaivel. Uschia pon las personas che survegnan nossa protecciun vegnir integradas optimalmain. Tranter auter gidan ellas er a mitigiar la mancanza da forzas da lavur qualifitgadas. Ina sfida particulara per ils centers federals d'asil èn requirentas e requirents d'asil minorens betg accompagnads. Il DFGP procura che questas personas vegnian alloschadas e tgiradas conform a lur vegliadetgna. Ina decisiun svelta facilitescha ultra da quai la partenza da personas che na survegnan nagina protecciun en Svizra.

In ulteriur focus dal DFGP è il cumbat cunter il commerzi cun umans. Quest cumbat vegn coordinà sin plaun naziunal ed internaziunal. Il DFGP procura en quest connex per ina buna collavuraziun da tut las partenarias e da tut ils partenaris, per che las victimas vegnian protegidas optimalmain e per che las delinquentas ed ils delinquents vegnian chastiad.

Il DFGP s'occupa ultra da quai da l'elavuraziun da las basas giuridicas per ina cumprova d'identitad digitala statala (e-ID). Las utilisadras ed ils utilisaders duain pudair s'identifitgar en l'avegnir en moda segira, svelta e nuncumplitgada sco er avair la controlla maximala da lur datas.

Custs 2022 (CHF)
2,99 mia.

**Plazzas a temp
cumplain 2022**
2794

www.ejpd.admin.ch

Secretariat general SG-DFGP

Secretaria generala: Nora Bertschi

www.ejpd.admin.ch

Secretariat da stadi per migraziun SEM

Secretaria da stadi:

Christine Schraner Burgener

www.sem.admin.ch

Uffizi federal da giustia UFG

Directur: Michael Schöll

www.bj.admin.ch

Uffizi federal da polizia fedpol

Directura:

Nicoletta della Valle

www.fedpol.admin.ch

Servetsch da surveglianza dal traffic da posta e da telecommunicaziun (Servetsch STPT)

Manader: René Koch

www.li.admin.ch

Organisaziuns independentas

Institut federal da proprietad intellectuala IPI

Directura:

Catherine Chammartin

www.ige.ch

Institut federal da metrologia METAS

Directur: Philippe Richard

www.metas.ch

Institut svizzer da dretg cumparativ ISDC

Directur(a): vacant

www.isdc.ch

Autoritad federala da surveglianza en chaussas da revisiun ASR

Directur: Reto Sanwald

www.rab-asr.ch

Cumissiu federala da bancas da gieu CFBG

Responsabel: Thomas Fritschi

www.esbk.admin.ch

Cumissiu federala da migraziun CFM

President: Manuele Bertoli

www.ekm.admin.ch

Cumissiu arbitradra federala per la gestiun da dretgs d'autur e da dretgs parents CAF

Presidenta:

Helen Kneubühler Dienst

www.eschk.admin.ch

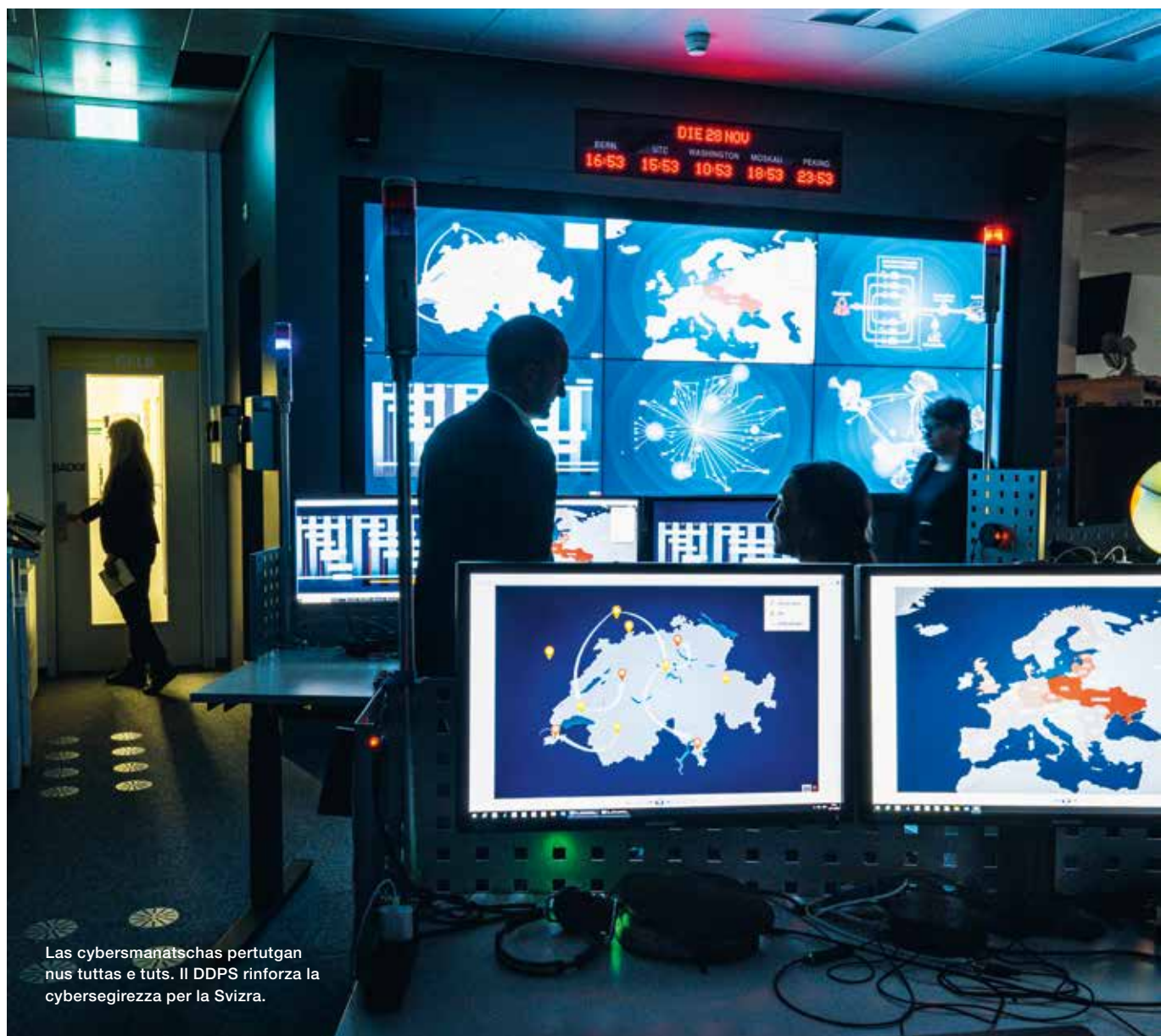
Cumissiu naziunala per la prevenziun cunter la tortura CNPT

Presidenta: Martina Caroni

www.nkvf.admin.ch

Departament federal da defensiun, protecziun da la populaziun e sport DDPS

Il DDPS è responsabel per la politica da segirezza da la Svizra – cun l'armada, cun il Secretariat da stadi per la politica da segirezza, cun l'Uffizi federal da protecziun da la populaziun, cun il Servetsch d'infurmaziun da la Confederaziun, cun l'armasuisse e cun l'Uffizi federal da la cybersegirezza. La promoziun dal sport cun l'Uffizi federal da sport ubain la geoinfurmaziun cun swisstopo èn ulteriuras pitgas dal departament.

Las cybersmanatschas pertugan nus tuttas e tuts. Il DDPS rinforza la cybersegirezza per la Svizra.

«Nus stuain esser prontos per garantir la segirezza da noss pajais en vista a diversas smanatschas.»

Viola Amherd, scheffa dal DDPS.
Dapi 2019 en il Cussegl federal.

Presidenta da la Confederaziun 2024.

Il Cussegl federal ha decidi da rinforzar ils secturs entaifer il DDPS che s'occupan da la segirezza. Per l'ina è vegni creà in Secretariat da stadi per la politica da segirezza (SEPOS) e per l'autra vegn il Center naziunal per la cybersegirezza (NCSC) integrà en il DDPS sco Uffizi federal da la cybersegirezza (UFCS).

Uschia po il DDPS dumagnar anc meglier las numerusas sfidas, cun las qualas el è confruntà en la situaziun da smanatscha che sa mida cuntinuadamain. Cun la guerra en l'Ucraina è vegnida confermada e concretisada la smanatscha creschenta tras la gestiun da conflicts ibrida – tar quella tutgan dischinfurmaziun e manipulaziun, attatgas virtualas, operaziuns zuppadas ed er conflicts armads. La Svizra sto pia esser preparada.

La situaziun da segirezza en l'Europa ha provocà ina nova dinamica ed ha avert novas pussaivladads en la cooperaziun da la politica da segirezza e da defensiun. Nus pudain far frunt a las smanatschas en moda pli efficazia, sche nus collavurain collegialmain. Per quest motiv ha la Svizra decidi d'orientar sia politica da segirezza e da defensiun – mantegnend la neutralità – er vinavant consequentamain a la collavuraziun internaziunala.

En il rom dal Partenadi per la pasch ha la Svizra per exempel en mira da promover il dialog da la politica da segirezza en il spazi euro-atlantic e da prestar tras ina collavuraziun concreta ina contribuziun per la pasch, per la democrazia e per la segirezza en l'Europa. Ina collavuraziun che cumpiglia en spezial l'extensiun da la cooperaziun en il cybersector.

Custs 2022 (CHF)
8,24 mia.

**Plazzas a temp
cumplain 2022**
12 128

www.vbs.admin.ch

Secretariat general SG-DDPS

Secretari general: Daniel Büchel
www.vbs.admin.ch

Secretariat da stadi per la politica da segirezza SEPOS

Secretari da stadi:
Markus Mäder
www.sepos.admin.ch

Uffizi federal da la cybersegirezza UFCS

Directur: Florian Schütz
www.ncsc.admin.ch

Uffizi federal da proteccziun da la populaziun UFPP

Directura: Michaela Schärer
www.babs.admin.ch

Uffizi federal da l'armament armasuisse

Schef da l'armament:
Urs Loher
www.ar.admin.ch

Uffizi federal da topografia swisstopo

Directur: Fridolin Wicki
www.swisstopo.admin.ch

Uffizi federal da sport UFSPO

Directur: Matthias Remund
www.baspo.admin.ch

Gruppa da defensiun

Schef da l'armada: cumandant da corp Thomas Süssli
www.vtg.admin.ch

Servetsch d'infurmaziun da la Confederaziun SIC

Directur: Christian Dussey
www.ndb.admin.ch

Auditorat superiur AS

Auditor superiur:
Stefan Flachsmann
www.oa.admin.ch

Departament federal da finanzas DFF

Finanzas federalas, stabilitad dal martgà da finanzas, taglias – tar il DFF pertutgan blers affars las finanzas publicas svizras e la politica da finanzas. Il DFF incassa taglias e dazis e controlla il traffic da persunas e da rauba al cunfin. Ultra da quai furnescha el servetschs per l'entira administraziun federala, da l'informatica al personal fin als edificis ed a la logistica.

Var 43 000 falsificaziuns da marcas vegnan chattadas mintg'onn – cun inschign fan las collavuraturas ed ils collavuratur da la duana svizra ina fin als malfatgs dals falsifitgaders da marcas.

«In pajais ch'è abel d'agir è la meglra assicuranza cunter ina crisa. Per quai dovri in preventiv solid.»

Karin Keller-Sutter, scheffa dal DFF.
Dapi 2019 en il Cussegl federal.

Per ch'in pajais possa proteger sias burgaisas e ses burgais, l'economia e l'ambient, sto el esser abel d'agir. El sto disponer d'avunda meds finanziaals per pudair intervegnir a curta vista. Ed el sto esser finanzia en moda sufficientmain solida per pudair intervegnir e gidar en cas d'ina crisa.

Suenter la crisa da COVID-19 è quest princip sa mussà er en connex cun la Credit Suisse. Ensemen cun l'Autorità federala per la surveglianza dals martgads da finanzas e cun la Banca naziunala ha il Cussegl federal pudì impedir in collaps nuncontrollà da la banca. Las instituziuns han funcziunà. La UBS ha surpiglià la Credit Suisse ed uschia han ins puspè pudì stgaffir svelt stabilitad. Igl è pia reussi da prevegnir a gronds donns da l'economia, dentant er da mintga singula persuna.

Pussaivel è quai stà mo, perquai che la Confederaziun aveva avunda meds finanziaals. Per che la Svizra saja preparada per crisas er en l'avegnir, ston ins emperder dals eveniments e far adattaziuns, nua che quai è necessari. Ina chausa è clera già ussa: er sche mintga crisa è differenta, pon ins crear stabilitad mo cun finanzas federalas solidas. Las entradas e las expensas ston perquai restar en in equiliber. Disciplina en connex cun il preventiv stat perquai en il center. En il linguatg dal pievel din ins cun raschun: «Spargna in paun per temps pli maghers!»

Custs 2022 (CHF)
17,86 mia.

Plazzas a temp cumplain 2022
8756

www.efd.admin.ch

Secretariat general SG-DFF

Secretaria generala: Barbara Hübscher Schmuki
www.efd.admin.ch

Secretariat da stadi per dumondas finanziaals internaziunalas SFI

Secretaria da stadi:
Daniela Stoffel
www.sif.admin.ch

Uffizi federal da la duana e da la segirezza dals cunfins UDSC

Directur: Pascal Lüthi
www.bazg.admin.ch

Uffizi federal d'informatica e telecomunicaziun UFIT

Directur: Dirk Lindemann
www.bit.admin.ch

Uffizi federal per edifizis e logistica UFEL

Directur: Pierre Broje
www.bbl.admin.ch

Administraziun federala da finanzas AFF

Directura:
Sabine D'Amelio-Favez
www.efv.admin.ch

Uffizi federal da personal UFFER

Directura:
Rahel von Kaenel
www.epa.admin.ch

Administraziun federala da taglia AFT

Directura: Tamara Pfammatter
www.estv.admin.ch

Organisaziuns independentas

Autorità federala per la surveglianza dals martgads da finanzas FINMA

Directur: Stefan Walter
www.finma.ch

Controlla federala da finanzas CDF

Directur: Pascal Stirnimann
www.efk.admin.ch

Cassa federala da pensiun PUBLICA

Directura: Doris Bianchi
www.publica.ch

Departament federal d'economia, furmaziun e retschertga DEFR

Il DEFR definescha las cundiziuns generalas per l'economia e per il martgà da lavur. El definescha las reglas che valan en l'economia privata ed en l'agricultura e defenda ils interess da l'economia svizra a l'exteriur. El è responsabel per organisar la furmaziun professiunala e promova la perscrutaziun. Il DEFR è er responsabel per il provediment da la Svizra cun bains necessaris per viver.

Novs emprendissadis sco «montadra da solar» u «installatur da solar» gidan a covrir il basegn da forzas da lavur spezialas en la branscha da solar che crescha svelt.

«La bainstanza da la Svizra sa basa fermamain sin l'urden economic liberal da noss pajais.»

Guy Parmelin, schef dal DEFR.
Dapi 2016 en il Cussegl federal.

Dal punct da vista economic fa la Svizra part da l'elita mundiala. Ensem cun la tecnica da medischna e cun la biotecnologia furma la bransch da chemia e da farmazia in cluster da life science unic sin l'entir mund. Per promover l'economia e la bainstanza sa basa il DEFR sin la tradiziun liberaleconomica da la Svizra e sa concentrescha sin la creaziun da bunas cundiziuns generalas. Quellas regardan particularmain la competitivitat, l'innovaziun ed il martgà da lavur.

Tar la competitivitat tutga ina buna relaziun cun la UE, dentant er cun auters partenaris economics sin l'entir mund. Cunvegna gidan per exempel a reducir obstacels administrativs e procuran per las medemas reglas per tuts sin ils martgads.

Ultra da quai extenda il DEFR cuntinuadamain la collavuraziun en las domenas da la perscrutaziun e da l'innovaziun. Gist en la bransch da life science giogan start-ups ina rolla impurtanta. L'agentura d'innovaziun Innosuisse po promover da nov anc pli fitg ed anc pli baud projects innovativs d'interpresas giuvnas.

Sin il martgà da lavur da la Svizra pon ins per fortuna discurre d'ina occupaziun praticamain cumplaina. Da l'autra vart èn bunamain tut las branschas confruntadas cun ina mancanza da personal qualifitgà. Per far frunt a questa sfida globala, promova la Svizra en emprima lingua il potenzial da persunas qualifitgadas a l'interior dal pajais. A quai contribueschan diversas mesiras – per exempel la promoziun da la furmaziun supplementara, dals roms MINT e da novs emprendissadis.

Secretariat general SG-DEFR

Secretaria generala: Nathalie Goumaz

www.wbf.admin.ch

Secretariat da stadi per l'economia SECO

Secretaria da stadi:

Helene Budliger Artieda

www.seco.admin.ch

Secretariat da stadi per furmaziun, retschertga ed innovaziun SEFRI

Secretaria da stadi:

Martina Hirayama

www.sbf.admin.ch

Uffizi federal d'agricultura UFAG

Directur: Christian Hofer

www.blw.admin.ch

Uffizi federal per il provediment economic dal pajais UFPE

Delegà: Hans Häfliger

www.bwl.admin.ch

Uffizi federal d'abitaziuns UFAB

Directur: Martin Tschirren

www.bwo.admin.ch

Uffizi federal dal servetsch civil CIVI

Directur: Christoph Hartmann

www.zivi.admin.ch

Organisaziuns independentas

Surveglianza dals pretschs SPR

Survegliader dals pretschs:

Stefan Meierhans

www.preisueberwacher.admin.ch

Cumissiun da concurrenza CUMCO

Directur: Patrik Ducrey

www.weko.admin.ch

Cussegl da las Scolas politechnicas federalas Cussegl da las SPF

President dal Cussegl da las

SPF: Michael O. Hengartner

www.ethrat.ch

Scola auta federala per la furmaziun professiunala SAFFP

Directura:

Barbara Fontanellaz

www.ehb.swiss

Agentura svizra per la promoziun da l'innovaziun Innosuisse

Directura: Annalise Eggimann

www.innosuisse.ch

Custs 2022 (CHF)

12,67 mia.

Plazzas a temp

cumplain 2022

2212

www.wbf.admin.ch

Departament federal per ambient, traffic, energia e communicaziun DATEC

Vias, viafiers, electricitad e medias: il DATEC garantescha il provediment da basa da la Svizra cun servetschs publics a favur dal service public. Ma er la natira tutga tar sias tematicas: il gaud, la cuntrada, l'aua, l'aria, las plantas ed ils animals. Il DATEC s'engascha per ina politica dal clima, da la quala profita er l'economia.

Per ch'il traffic da viafier gira, dovri investziuns.

«Il DATEC procura per viafiers e per vias confurmas al temp. Quai vegn dabun a l'entira Svizra.»

Albert Rösti, schef dal DATEC.
Dapi 2023 en il Cussegl federal.

Bunas infrastrukturas da traffic èn centralas per la Svizra. Ellas collian las citads, las aglomeraziuns e las regiuns ruralas e permettan als umans ed a las interpresas d'esser mobilis. Il DATEC procura che nossas vias da traffic sajan sin il stadi il pli actual e possian uschia rinforzar la coesiun da noss pajais sco er sustegnair la creschientscha economica ed il bainstar. Per quai sto vegnir renovada e sanada la rait da viafier e da las vias naziunalas.

Fin l'onn 2035 vegnan uschia investids pass per pass var 27 milliardas francs en passa 300 projects d'engrondiment da la viafier en il traffic da personas e da martganzia, per exempel en ed enturn las citads da Losanna, Genevra, Berna, Basilea, Turitg, Winterthur, Son Gagl e Bellinzona. En las Alps vegn ultra da quai extendi en moda cumplesiva il tunnel da basa dal Lötschberg. Grazia a quests projects datti en l'avegnir dapli purschidas da viafier ed i vegnan a circular pli savens trens pli lungs e da dus plauns. Quai augmenta l'attractivitat dal traffic public.

Er las vias naziunalas ed il traffic d'aglomeraziun vegnan engrondids en moda intenziunada per eliminar stretgas e per pudair correspunder al basegn creschent da mobilitad. La A1, l'axa da colliaziun la pli impurtanta tranter la Svizra Occidentala e la Svizra Orientala, duai vegnir extendida sin plirs trajects a sis vials. En quest connex ha il parlament concludì ulteriurs engrondiments. Il DATEC fa atenziun ad ina realisaziun che schanegia l'ambient e la surfatscha.

Custs 2022 (CHF)
13,93 mia.

Plazzas a temp cumplain 2022
2474

www.uvek.admin.ch

Secretariat general SG-DATEC

Secretari general: Yves Bichsel
www.uvek.admin.ch

Uffizi federal da traffic UFT

Directur: Peter Füglistaler
Direttura (dal 1. 8. 2024):
Christa Hostetter
www.bav.admin.ch

Uffizi federal d'aviatica civila UFAC

Directur: Christian Hegner
www.bazl.admin.ch

Uffizi federal d'energia UFE

Directur: Benoît Revaz
www.bfe.admin.ch

Uffizi federal da svilup dal territori ARE

Directur: Jürg Röthlisberger
www.astra.admin.ch

Uffizi federal da comunicaziun UFCOM

Directur: Bernard Maissen
www.bakom.admin.ch

Uffizi federal d'ambient UFAM

Directura:
Katrin Schneeberger
www.bafu.admin.ch

Uffizi federal da svilup dal territori ARE

Directura: Maria Lezzi
www.are.admin.ch

Organisaziuns independentas

Inspecturat federal per la segirezza nucleara IFSN
Directur: Marc Kenzelmann
www.ensi.ch

Inspecturat federal d'installaziuns a current ferm ESTI
Mainagestiun: Daniel Otti
www.esti.admin.ch

Servetsch svizzer d'inquisiziun da segirezza SISE
President: Pieter Zeilstra
www.sust.admin.ch

Cumissiu federala per l'electricitad EICOM
President: Werner Luginbühl
www.elcom.admin.ch

Cumissiu federala da comunicaziun ComCom
Presidenta:
Adrienne Corboud Fumagalli
www.comcom.admin.ch

Autoritad independenta da recurs davart radio e televisiun AIRR
Presidenta:
Mascha Santschi Kallay
www.ubi.admin.ch

Cumissiu federala da la posta PostCom
Presidenta:
Anne Seydoux-Christe
www.postcom.admin.ch

Cumissiu dal traffic da viafier RailCom
Presidenta:
Patrizia Daniöth Halter
www.railcom.admin.ch

Giudicativa **Las dretgiras**

Mintg'onn il mars preschantan ils presidis dals Tribunals federals ad ina conferenza da medias lur rapports da gestiun. L'occurrenza ha per il solit lieu en la sala plenara da la sedia principala dal

Tribunal federal a Losanna. Ultra d'ina retrospectiva sin l'onn da gestiun passà porscha l'inscunter l'ocasiun d'avair contact e da sa barattar directamain cun las collavuraturas ed ils collavuratur da las medias acreditads a las dretgiras.

Giudicativa

Ils tribunals

I dat 4 tribunals federals. Il tribunal suprem è il Tribunal federal. El decida en ultima instancia davart cas da quasi tut ils secturs giuridics. **Ils 3 tribunals federals d'emprima instancia han differentas incumbensas. Il Tribunal penal federal è competent per cas penals cun ina impurtanza speziala per la Confederaziun svizra e per recurs concernent l'assistenza giudiziala internaziunala en fatgs penals. Il Tribunal administrativ federal decida davart recurs cunter disposiziuns d'autoritads administrativas federalas ed il Tribunal federal da patentas en dispitas davart patentas per invenziuns.**

www.eidgenoessischegerichte.ch

Procedura successiva

Sco emprima u segunda instancia giuditgeschan dretgiras chantunalas u tribunals federals d'emprima instancia. Sche personas pertutgadas n'èn betg d'accord cun ina sentenza, pon ellas recurrer al Tribunal federal. La Lescha davart il Tribunal federal regla, sut tge premissas ch'in recurs è pussaivel.

Elecziun da las derschadras e dals derschaders

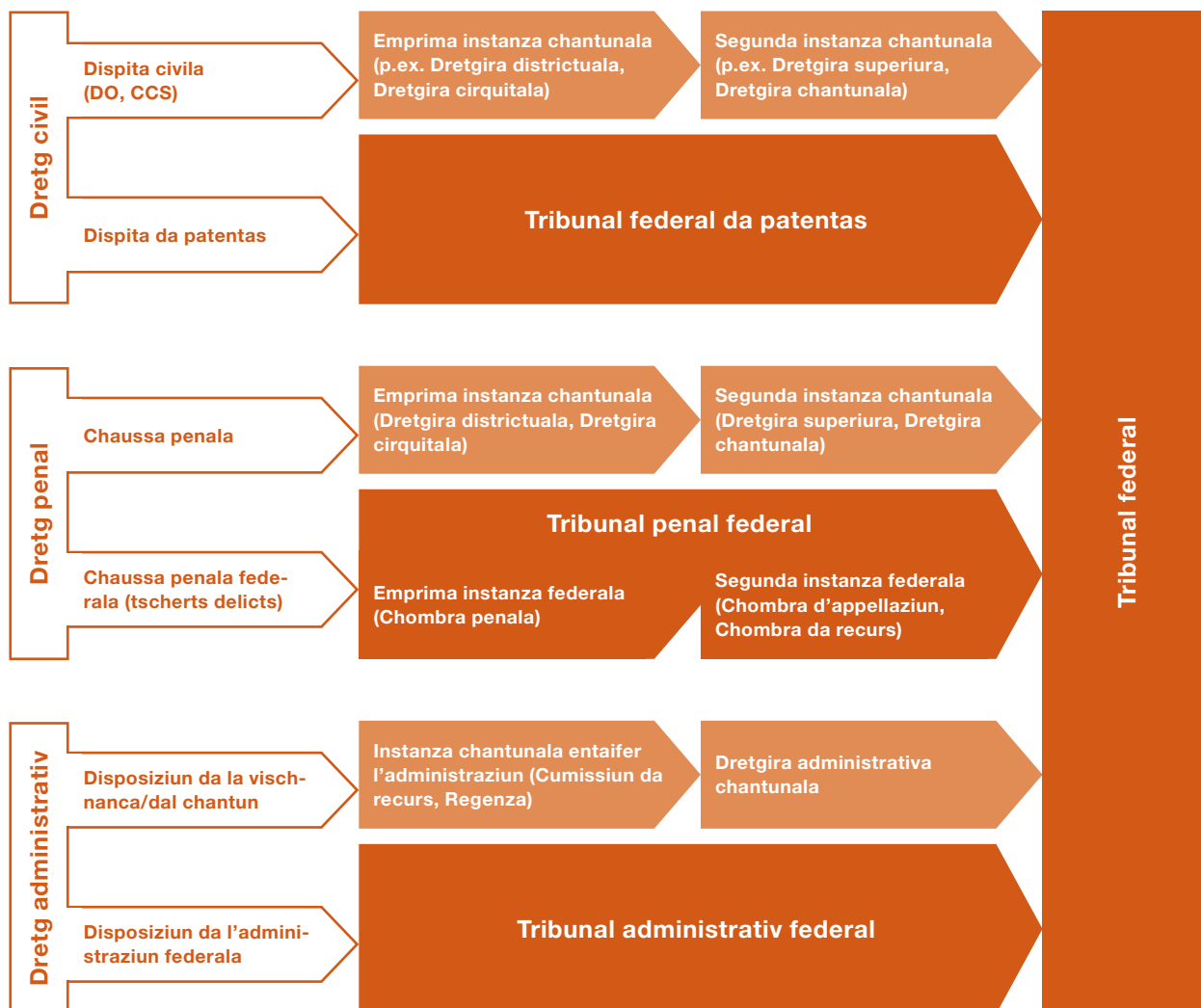
Las derschadras ed ils derschaders dals tribunals federals vegnan elegids da l'Assamblea federala plenara per ina durada d'uffizi da 6 onns. La reelecziun è pussaivla illimitadamain. Las derschadras ed ils derschaders sa retiran da lur uffizi il pli tard la fin da lur 68avel onn.

L'Assamblea federala plenara elegia il presidi ed il vicepresidi dals tribunals. La durada d'uffizi dal presidi è 2 onns (exceptiun Tribunal federal da patentas: 6 onns). In'unica reelecziun è pussaivla.

Video
Il Tribunal federal

Vias da procedura en il sistem giuridic svizzer

Ils tribunals federals èn repartids sin quatter lieus

L'onn 2022 èn vegnidas terminadas var 14 000 proceduras

Il Tribunal federal

Il Tribunal federal decida sco istanza suprema en dispitas tranter burgaisas, tranter burgais ed il stadi, tranter chantuns sco er tranter Confederaziun e chantuns. Pertutgads èn il dretg civil, penal, administrativ e d'assicuranza sociala.

www.bger.ch

Incumbensas

Controla definitivamain sentenzias da dretgiras inferiuras

Il Tribunal federal giuditgescha sco istanza suprema recurs cunter sentenzias da dretgiras chantunals supremas, dal Tribunal penal federal, dal Tribunal administrativ federal e dal Tribunal federal da patentas. El controlla, sche quels han applitgà correctamain il dretg. En cas da dumondas da dretgs umans poi vegnir recurrì a la Curt europeica dals dretgs umans.

Procura per in'applicaziun unitara dal dretg

Cun sias decisiuns procura il Tribunal federal per in'applicaziun unitara dal dretg federal. El protegia ils dretgs costituziunals da las burgaisas e dals burgais. Ils ulteriurs tribunals e las autoritads administrativas s'orienteschan a sias sentenzias.

Gida a sviluppar il dretg

Sch'il Tribunal federal sto giuditgar ina dumonda giuridica che n'è betg u betg cleramain reglada en la lescha, gida el cun sia giurisprudenzia a sviluppar il dretg. Quai po avair per consequenza ch'il parlament formulescha da nov ina lescha.

Organisaziun

Il Tribunal federal è structurà tenor secturs giuridics. El consista da las suandantas 8 divisiuns:

- 2 partziuns da dretg public a Losanna (p.ex. dretgs politics, dretg da persunas estras)
- 2 partziuns da dretg public a Lucerna (p.ex. taglias, assicuranza d'accidents ed assicuranza d'invaliditad)
- 2 partziuns da dretg civil a Losanna (p.ex. dretg da contracts, dretg da famiglia)
- 2 partziuns da dretg penal a Losanna

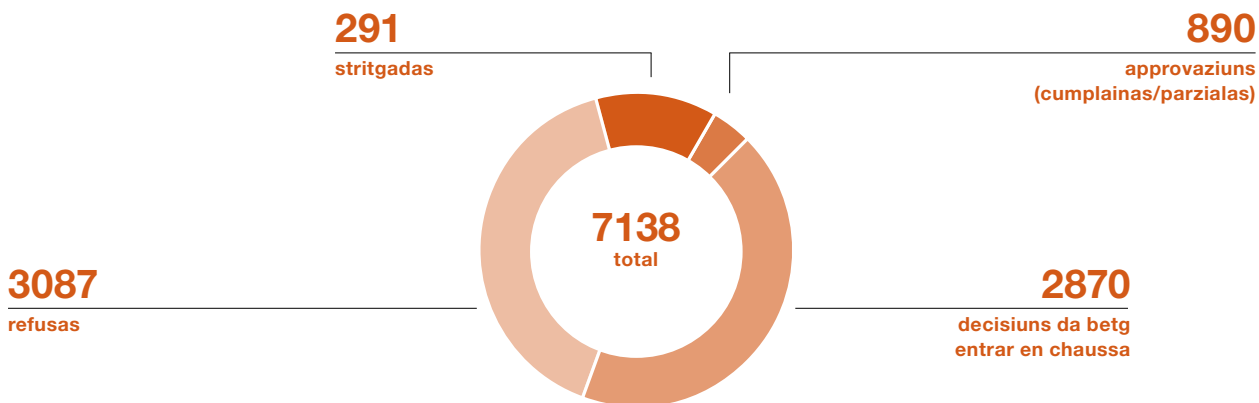
40 derschadras e derschaders ordinaris e 19 derschadras e derschaders en uffizi accessoric lavuran tar il Tribunal federal. Ellas ed els vegnan sustegnids da 350 ulteriuras collavuraturas e collavuratur (da quels 150 actuaras ed actuars da dretgira).

Anoravers vegn il Tribunal federal represchentà da ses presidi. Davart dumondas fitg impurtantas decida il Tribunal collectiv (tut las 40 derschadras e derschaders federals). La sedia dal Tribunal federal è a Losanna. Per motivs istorics sa chattan 2 partziuns a Lucerna.

President: Yves Donzallaz

Termins per tractativas publicas da sentenzia
www.bger.ch > Rechtsprechung > Sitzungen (en tudestg)

Proceduras tenor tip da liquidaziun 2022

«I n'exista nagina democrazia senza giustizia indipendente e nagina giustizia senza derschadras e derschaders independents.»

Yves Donzallaz
President dal Tribunal federal 2023/2024

Particularitads

Per regla en scrit

La procedura davant il Tribunal federal ha lieu da princip en scrit. La derschadra responsabla studegia las actas e suttametta in sboz als auters derschaders participads. Sche tuts èn d'accord cun la sentenza, è ella tratga. Sch'els n'èn betg d'accord, ha lieu ina tractativa publica da la sentenza a bucca.

Transparent

En cas d'ina tractativa publica da la sentenza discutan las derschadras ed ils derschaders il cas, savens en preschientscha da las partidas en disputa, da collavuratur da las medias u da visitadras. A la fin voteschan ils derschaders cun tegnair si il maun. Tut las sentenzias dal Tribunal federal vegnan publicadas en l'internet. Las tractativas da sentenza che interessan spezialmain la publicitad, vegnan messas a disposiziun en registraziuns da film.

Nagins agens scleriments davart l'eveniment

Il Tribunal federal controlla sch'il dretg vegn applitgà correctamain. El sa basa da princip sin ils fatgs, co ch'els èn vengnids constatads da las instanzas precedentas.

Pluriling – 3 u 5 derschaders

Las derschadras ed ils derschaders dal Tribunal federal derivan da tut las regions linguisticas da la Svizra. En las tractativas publicas da sentenza discurren els lur lingua materna. Las sentenzias vegnan redigidas en tudestg, franzos u talian e na vegnan betg transladas. Per regla decidan 3 derschaders, sch'i dat dumondas giuridicas d'impurtanza generala 5 derschaders sin proposta d'ina derschadra.

Trais dumandas al president dal Tribunal federal

È la digitalisaziun arrivada er en il Tribunal federal?

La digitalisaziun è avanzada bain en il Tribunal federal. La passa 7000 proceduras giudizialas per onn vegnan documentadas oz er electronicamain. La damaun vegn scannada la posta. Pli tard pon ils documents vegnir consultads electronicamain al monitor. Il dossier cun ils documents da palpigi exista però er vinavant. Il Tribunal federal sa participescha ultra da quai al project naziunal «Justitia 4.0» per digitalisar la giustizia svizra.

Gioga l'intelligenza artificia (IA) ina rolla en la giustizia?

Al Tribunal federal è en funcziun dapi l'onn 2021 ina software sviluppada en chasa che sa basa sin l'intelligenza artificia. Cun questa software vegnan anonimadas las sentenzias, avant ch'ellas vegnan publicadas en l'internet. L'applicaziun AI propona tge nums e tge infurmaziuns davart l'identitad d'ina persuna che ston vegnir remplazads cun «A.» «B.» u «C.». La quota da propostas correctas importa passa 90 pertschient. Tut il rest sco er la controlla da las propostas da la IA surpiglia l'uman.

È il Tribunal federal datiers da las burgaisas e dals burgais?

Gea. Las burgaisas ed ils burgais han in access fitg vast al Tribunal federal. Mo en cas fitg rars n'èsi betg pussaivel da far recurs tar la dretgira suprema. Plinavant na vul il Tribunal federal betg esser ina tur d'ivur; durant ils dis da las portas avertas 2023 a chaschun dal giubileum da 175 onns Constituziun federala avain nus gè blets buns discurs cun las visitadras ed ils visitaders. E gia oz ans legrain nus fitg sin in barat animà ed enritgint al giubileum da 150 onns Tribunal federal l'onn 2025!

Il president dal Tribunal federal è vegni elegi dal parlament per dus onns. El represchenta il Tribunal federal vers anora.

Sentenzias
publitgadas

Videos da deliberaziuns
da la sentenza

Il Tribunal penal federal

Il Tribunal penal federal giuditgescha en 2 instanzas cas penals d'impurtanza speziala per la Confederaziun. El decida ultra da quei recurs cunter la Procura publica federala e cunter autras autoritads da persecuziun penala e d'assistenza giudiziala e conflicts da cumpetenzza tranter chantuns u tranter Confederaziun e chantuns.

www.bstger.ch

Incumbensas

Bliers cas penals decidan las dretgiras chantunalas. Il Tribunal penal federal giuditgescha cas penals d'impurtanza speziala per la Confederaziun. Latiers tutgan malfatgs dad u cunter emploiads federals, delicts cun materias explosivas, falsificaziun da daners, criminalitad economica transcunfinala, criminalitad organisada, corruzziun e lavada da daners u delicts d'aviatica.

Il Tribunal penal federal controlla ordinaziuns d'autoritads federalas da persecuziun penala e d'assistenza giudiziala internaziunala en chaussas penalas. Plinavant decida el conflicts da cumpetenzza tranter autoritads da persecuziun penala.

Organisaziun

Il Tribunal penal federal ha 1 chombra penala, 1 chombra da recurs ed 1 chombra d'appellaziun. Las sentenzias da la chombra penala pon ins contestar a la chombra d'appellaziun. La chombra d'appellaziun exista pir dapi l'onn 2019. Cunter bleras decisiuns da la chombra da recurs e da la chombra d'appellaziun pon ins recurrer al Tribunal federal.

Il Tribunal penal federal ha 22 derschadras e derschaders ordinaris e 13 derschadras e derschaders en uffizi accessoric. Els vegnan sustegnids da circa 77 collavuraturas e collavuratur. Gremis directivs dal Tribunal penal federal èn la Cumissiun administrativa ed il Plenum (tut las derschadras e tut ils derschaders ordinaris).

President: Alberto Fabbri

Particularitads

Proceduras grondas

Ina procedura penala davant il Tribunal penal federal po pertutgar pliras persunas e po esser plurilingua, tant ch'i dovra translaziuns. Mintgatant èsi da prender mesiras da segirezza spezialas en la tractativa principala. En gronds cas cun pliras persunas participadas cuntogna la sentenza en scrit regularmain pli che 100 paginas.

Relaziun internaziunala

Savens han proceduras penalas ina relaziun internaziunala, cunzunt en il champ da la criminalitad economica e dal terrorissem. La chombra da recurs decida, sch'ina persuna dastga vegnir spedita da la Svizra en in auter pajais u sch'i ston vegnir consegnads meds da cumprova (per il pli documents da banca) ad in auter pajais.

Chombra penala: tip da las fatschentas 2022

5 Lavada da daners suspectus

4 Chaussas penalas administrativas

3 Organisaziun criminala

3 Decisiuns posteriuras (p.ex. transformaziun d'in chasti pecuniar en in chasti da detenziun)

41 Ulteriurs malfatgs (p.ex. falsificaziun da daners, delicts cun materias explosivas, delicts d'aviatica)

Il Tribunal administrativ federal

Il Tribunal administrativ federal tracta recurs cunter disposiziuns d'autoritads administrativas federalas. **En tscherts secturs controlla el er decisiuns chantunalas.**

www.bvger.ch @BVGer_Schweiz

Incumbensas

Sin recurs decida il Tribunal administrativ federal la legalitad da disposiziuns d'autoritads administrativas federalas. Il spectrum tematic da las materias giuridicas tractadas è vast. Ellas tanschan dad A sco asil fin Z sco zona. Il Tribunal administrativ federal giuditgescha ultra da quai recurs cunter tschertas decisiuns da regenzas chantunalas, p.ex. tar glistas dals ospitals. Sin plant giuditgescha el sco emprima istanza en 3 secturs spezials, p.ex. tar contracts da dretg public.

Organisaziun

Il Tribunal administrativ federal cun sedia a Son Gagl ha 6 partiziuns ed 1 secretariat general. Principalmain s'occupa la partizun I dals secturs infrastruttura, taxas, persunal federal e protecziun da datas, la partizun II dals secturs economia, concorrenza e furmazion, la partizun III dals secturs assicuranzas socialas e sanadad publica, las partiziuns IV e V dal dretg d'asil e la partizun VI dal dretg da personas estras e dal dretg da burgais.

Las derschadras ed ils derschaders vegnan elegids da l'Assamblea federala plenara. Els exequeschan lur uffizi independentamain ed unicamain obligads al dretg.

Cun 73 derschadras e derschaders e cun 375 collavuraturs e collavuraturs è il Tribunal administrativ federal il tribunal il pli grond sin plaun federal.

President: Vito Valenti

6442 liquidaziuns l'onn 2022

4597

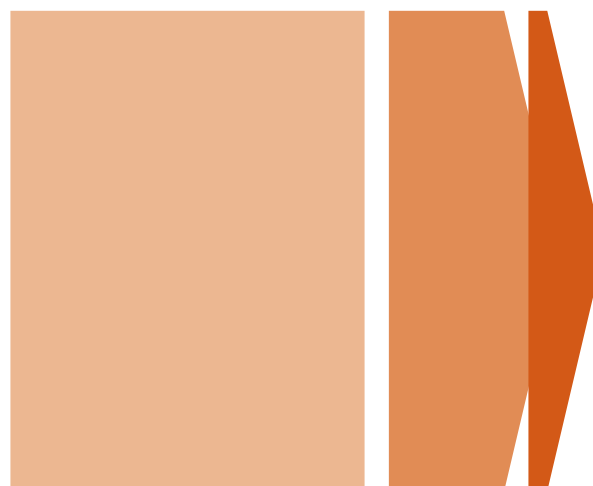
nagina pussaivladad da far recurs al Tribunal federal

1845

pussaivladad da far recurs al Tribunal federal

363

da quellas fatg recurs al Tribunal federal

Particularitads

Agens scleriments

Tar ina dispita giuridica na sa basa il Tribunal administrativ federal betg sin fatgs ch'èn resultads tar l'istanza precedente e sin motivs ed arguments da las partidas, mabain sclerescha sez fatgs decisivs. Per quest intent incumbenscha el expertisas e fa tractativas d'instrucziun u visitas oclaras.

Per part definitiv

Mintg'onn liquidescha il Tribunal administrativ federal principalmain en scrit en media 6500 proceduras en tudestg, franzos e talian. Bleras proceduras tracta el definitivamain.

Il Tribunal federal da patentas

Il Tribunal federal da patentas decida dispitas da patentas. Il tribunal il pli pitschen dals tribunals federals tracta regularmain cun acturs internaziunals. Cun il consentiment da las partidas vegni pledà er en englais.

www.bpatger.ch

Incumbensas

Il svilup d'ina idea tecnica custa per regla. Cun ina patenta po vegnir protegida giuridicain la «proprietad intellectuala» d'ina invenziun. En dispitas decida il Tribunal federal da patentas, sch'ina novaziun tecnica ademplescha las premissas per pudair giudair la protecziun d'ina patenta; el giuditgescha, sche dretgs da patentas existents vegnan violads. Plinavant sto il Tribunal federal da patentas decider, tgi ch'è la possessura legala resp. il possessur legal d'ina patenta u co ch'ina patenta dastga vegnir duvrada en il rom d'ina licenza.

Fin l'onn 2012 eran las dretgiras chantunals responsablas per giuditgar dispitas da patentas. Dapi lura è quai chausa dal Tribunal federal da patentas. Sias sentenzias pon vegnir contestadas tar il Tribunal federal.

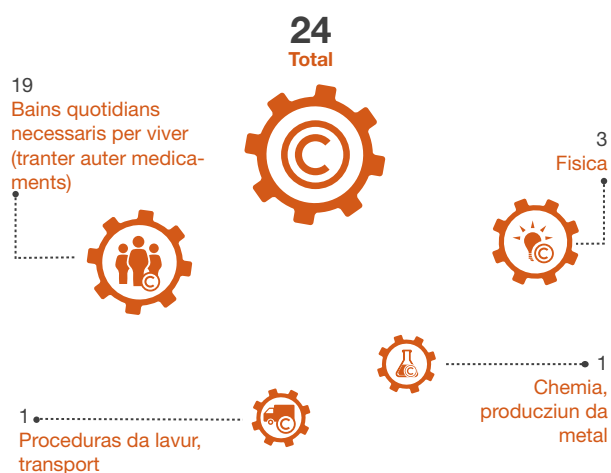
Organisaziun

Il Tribunal federal da patentas è il pli pitschen dals tribunals federals. El n'ha betg differentas partiziuns. 42 derschadras e derschaders en uffizi accessoric lavuran tar il Tribunal federal da patentas; ma els n'han betg agens biros en l'edifizi dal tribunal. En uffizi principal lavuran il president, 1 derschader sco er 2 actuars da dretgira e 2 collavuraturas da chanzlia.

Il Tribunal federal da patentas ha sia sedia a Son Gagl. Ma el n'ha nagina atgna sala da dretgira. Sch'i dat tractativas giudizialas, han ellas lieu en l'edifizi dal Tribunal administrativ federal vischin. Las tractativas dal Tribunal federal da patentas pon avair lieu en ils chantuns, p.ex. a Neuchâtel, sche las partidas derivan da la Svizra franzosa.

President: Mark Schweizer

Fatschentens tenor champs technics, entradas 2022

Particularitads

Er englais sco lingua da dretgira

Davant il Tribunal federal da patentas cumparan savens acturs che lavuran sin plaun internaziunal; en il sector tecnic vegn savens duvrà l'englais. Las partidas en dispita dastgan manar la procedura er en englais, sche tuts èn d'accord cun quai.

Derschaders cun enconuschientschas technicas

En las proceduras dal Tribunal federal da patentas sa tracti savens da dumondas technicas complexas. Perquai vegnan consultadas derschadras e derschaders cun enconuschientschas technicas correspundentas. Quai permetta proceduras sveltas e favuraivlas, perquai ch'i po vegnir desistì da lungas expertisas custavivlas tras expertas ed experts externs.

Sentenzias dals tribunals federals

Iniziativa per traffic public gratuit betg valaivla

Tenor ina iniziativa dal pievel ch'è vegnida inoltrada l'onn 2020 en il chantun Friburg, avess ina garanzia per meds da transport publics gratuits dui vegnir francada en la costituziun chantunala. Il parlament chantunala ha declerà l'iniziativa sco nunvalaivla. Cun raschun, ha decidi il Tribunal federal. L'iniziativa n'è betg cumpatibla cun la Constituziun federala; quella fixescha ch'ils custs dal traffic public vegnian cuverts per ina part commensurada da las utilisadras e dals utilisaders. *DTF 149 I 182*

«Persunas singulas» na vegnan betg discriminadas pervia da la contribuziun da TV

In um che viva sulet ha pretendi che «persunas singulas» vegnian discriminadas tras la contribuziun per radio e televisiun en cumparegliazion cun chasadas da pliras persunas. Il Tribunal federal ha refusà ses recurs. Il parlament è sa decidi explicitamain per il model d'ina contribuziun per chasada. Auters models d'incassament ha el refusà. En quest regard è la lescha sezza e la voluntad dal legislatur cleras e liantas per il Tribunal federal. Ina discriminaziun da «persunas singulas» n'è betg evidenta. *Sentenzia 2C_547/2022*

La Procura publica federala è competenta

In um è vegni arrestà en possess da 170 000 francs daner blut a chaschun da sia partenza en l'Italia. El ha pretendi da far part d'ina gruppa independenta en l'Europa che rimna daners per acquistà material da guerra per l'Ucraina. Vi dals daners èn vegnids chattads pitschens fastizs da drogas. La Procura publica federala ha refusà da surpigliar la procedura penala da la Procura publica tessinaisa. La Chombra da recurs dal Tribunal penal federal ha decidi che la Procura publica federala saja responsabla. En emprima lingia pudess esser avant maun ina cuntravenziun cunter la Lescha davart il material da guerra, e quai fa part da la competenza da la Confederaziun. *Conclus LF.2023.18*

Cumprovas per sajettar il luf

L'Uffizi federal d'ambient ha permess da sajettar in luf dominant sulettamain sin fundament da cumprovas geneticas da DNA vi d'animals da niz stgarpads. Il chantun Grischun ha considerà questa pratica sco memia restrictiva. Il Tribunal administrativ federal ha approvà il recurs e permetta dapi lura als chantuns da furnir auters mussaments per cumprovar il cumportament individual d'in luf dominant che chaschuna donns. *Sentenzia A-5142/2021*

Multa da cartels

Ina interpresa da construcziun ha fatg recurs, perquai ch'ella era da l'avis che la sancziun da cartels en connex cun la reglamentaziun da bonus en cas d'autodenunzias fiss memia auta. Il Tribunal administrativ federal ha refusà il recurs e scleri novas dumondas davart la reglamentaziun da bonus. Sche la reglaziun da bonus vegn applitgada, ston ins sa basar particularmain sin la pivalur objectiva da l'interpresa che ha fatg ina denunzia da sasez, cura ch'i vegn scleri il surpassament dal dretg da cartels. *Sentenzia B-645/2018*

Tecnica davos emojis

L'interpresa svizra Pear SA ha purtà plant cunter Apple Inc. causa avair violà sia patenta. I sa tractava essenzialmain da la tecnica per trasmetter emojis en messadis curts. Sin basa da la tecnologia patentada na vegn l'emoji tscherni betg tramesc sco grafica, mabain sco successiun da segns. Sin fundament da questa successiun chatta il telefonin che retschaiva il messadi il maletg correspundent en ses arcun ed al mussa. Il Tribunal federal da patentas ha refusà il plant. Las patentas en questiu n'èn tut en tut betg valaivlas. *Sentenzia O2020_014*

Impressum

Editura, concept general

Chanzlia federala, Secziun da sustegn per la communicaziun
Chasa federala vest, 3003 Berna
info@bk.admin.ch

Redacziun e translaziun

Servetschs d'infurmaziun e servetschs linguistics da la Chanzlia federala, da la Chanzlia chantunala dal Grischun, dals departaments, dals Servetschs dal parlament e dals tribunals federals

Concepziun

wapico SA, Berna
Fabienne Grossen, Berna (frontispizi)
Chanzlia federala, Secziun da sustegn per la communicaziun

Fotografias

Chanzlia federala (p. 3, 6, 16, 28, 36, 45, 56–73)
Sina Guntern (p. 46, 50, 51)
Servetschs dal parlament (p. 53)
DDPS / UFSPO (p. 53)
Tribunal federal (p. 77)

Fotografias istoricas sin las paginas 10/11 (en urden cronologic)

Veglia Confederaziun: Archiv dal stadi da Sviz

Helvetica: Museum naziunal svizzer (MNS)

Mediaziun: MNS

Contract federal: Archiv federal svizzer/Wikimedia Commons

Guerra da la Lia separatista: MNS

Constituziun federala: MNS

Extensiun da la democrazia: Wikimedia Commons

Emprima Guerra mundiala, chauma generala: MNS

Proporz: Wikimedia Commons

Segunda Guerra mundiala: Hans Tomamichel/MNS

Egualitad dals dretgs: MNS

Terza Constituziun federala: Wikimedia Commons

Fin da redacziun

26 da schaner 2024

Ediziun

total	165 000
tudestg	100 000
franzos	38 000
talian	16 000
rumantsch	2 000
anglais	9 000

Stampa e producziun dal stadi preliminar

Vogt-Schild Druck SA

Distribuziun

Questa publicaziun po vegnir empustada gratuitamain

tar l'Uffizi federal per edifizis e logistica UFEL

www.bundespublikationen.admin.ch

Nr. d'artitgel 104.617.r

46. ediziun, favrer 2024

gedruckt in der
schweiz

www.admin.ch
www.ch.ch
www.parlament.ch

Cun gronds meanders passa l'Aara tras Berna. Qua stat la Chasa federala: il center da la politica svizra.

